

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

**Úsporná opatření státního rozpočtu v letech
2010 až 2015**

**Austerity measures of the Czech Republic
state budget from 2010 to 2015**

Tomáš Ondříšek

Vedoucí práce: PhDr. Čestmír Jarý

Cheb 2017

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta ekonomická

Akademický rok: 2015/2016

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Tomáš ONDRŮŠEK**
Osobní číslo: **K13B0509P**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Podniková ekonomika a management**
Název tématu: **Úsporná opatření státního rozpočtu ČR v letech 2010 - 2015**
Zadávající katedra: **Katedra podnikové ekonomiky a managementu**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Charakterizujte kategorii státní rozpočet.
2. Popište celkové příjmy a výdaje státního rozpočtu v letech 2010 - 2015.
3. Zhodnoťte efektivnost výdajů státního rozpočtu.
4. Navrhněte zlepšení pro budoucí státní rozpočet.

Rozsah grafických prací:

Rozsah kvalifikační práce: **40 - 60 stran**

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

- **GOULLI, Rochdi.** *Úvodní ekonomická analýza politického chování: hospodářská politika a státní rozpočet.* Praha: Ekonomický ústav ČSAV, 1990. ISBN 80-7006-052-2.
- **HOLMAN, Robert.** *Dějiny ekonomického myšlení.* 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 1999. ISBN 80-7179-238-1.
- **SAMUELSON, Paul A., NORDHAUS, William D.** *Ekonomie.* 18. vydání. Praha: Svoboda, 2007. ISBN 978-80-205-0590-3.
- **TALEB, Nassim.** *Černá labuť: následky vysoce nepravděpodobných událostí.* 1. vydání. Praha: Paseka, 2011. ISBN 978-80-7432-128-3.

Vedoucí bakalářské práce:

PhDr. Čestmír Jarý

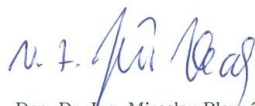
Katedra ekonomie a kvantitativních metod

Datum zadání bakalářské práce: **23. října 2015**

Termín odevzdání bakalářské práce: **25. dubna 2016**

Doc. Dr. Ing. Miroslav Plevný
děkan

Doc. Dr. Ing. Miroslav Plevný
vedoucí katedry

V Chebu dne 23. října 2015

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma:

„Úsporná opatření státního rozpočtu v letech 2010 až 2015“

vypracoval samostatně a všechny použité prameny jsem uvedl v seznamu použitých zdrojů.

V Chebu dne 20.4. 2017

.....

Vlastnoruční podpis

Poděkování

Rád bych poděkoval panu Čestmíru Jarému PhDr. za jeho odborný dohled, důležité rady a konzultace při vypracování této bakalářské práce.

Dále bych rád poděkoval Ing. Petrovi Machovi PhD. za jeho internetové články a diskuze, ze kterých jsem mnohdy čerpal informace a náměty.

OBSAH

Úvod.....	10
TEORETICKÁ ČÁST	12
1 Charakteristika státního rozpočtu	12
1.1.1 Příjmy státního rozpočtu	12
1.1.2 Výdaje státního rozpočtu	12
1.1.3 Rozpočtový přebytek	13
1.1.4 Rozpočtový deficit	13
1.1.5 Vyrovnaný rozpočet.....	13
1.1.6 Saldo státního rozpočtu.....	13
1.2 Funkce státního rozpočtu.....	13
1.2.1 Alokační.....	13
1.2.2 Redistribuční	13
1.2.3 Stabilizační.....	14
1.2.4 Kapitoly.....	14
1.3 Vládní dluh	14
2 Fiskální politika	14
2.1 Typy fiskální politiky	14
2.1.1 Expanzivní fiskální politika	14
2.1.2 Neutrální fiskální politika	14
2.2 Utváření fiskální politiky.....	15
2.2.1 Nástroje fiskální politiky.....	15
3 Monetární politika.....	15
4 Vzájemné působení monetární a fiskální politiky.....	15
4.1.1 Určující faktory	16
4.2 Řízení poptávky.....	16
4.3 Kombinovaná hospodářská politika	16

5	Lafferova křivka.....	17
6	Státní rozpočet v PS	17
6.1	Příprava a schvalování státního rozpočtu	17
6.2	Pojmy:.....	18
6.2.1	Střednědobý výhled:	18
6.2.2	Střednědobý výdajový rámec:.....	18
6.2.3	Závazné ukazatele:	19
6.2.4	Rozpočtová opatření:	19
6.3	Zprávy o plnění státního rozpočtu	19
6.3.1	Čtvrtletní informace o pokladním plnění:.....	19
6.3.2	Pololetní zpráva:	20
6.4	Vyhodnocení plnění státního rozpočtu	20
6.4.1	Státní závěrečný účet:	20
6.5	Plán versus skutečnost	20
7	Státní rozpočet v roce 2010.....	21
7.1	Změny státního rozpočtu oproti skutečnosti v roce 2009.....	21
7.2	Celkové výsledky hospodaření státního rozpočtu za rok 2010	22
8	Státní rozpočet v roce 2011	23
8.1	Změny státního rozpočtu oproti skutečnosti z roku 2010.....	23
8.2	Celkové výsledky hospodaření státního rozpočtu pro rok 2011.....	24
9	Státní rozpočet v roce 2012.....	26
9.1	Změny státního rozpočtu oproti skutečnosti 2011	26
9.2	Celkové výsledky hospodaření státního rozpočtu	27
10	Státní rozpočet pro rok 2013	29
10.1	Změny státního rozpočtu oproti skutečnosti 2012.....	29
10.2	Celkové výsledky hospodaření státního rozpočtu	30
11	Státní rozpočet pro rok 2014.....	32

11.1	Změny oproti skutečnosti 2013	32
11.2	Celkové výsledky hospodaření státního rozpočtu	33
12	Státní rozpočet 2015	35
12.1	Příjmy státního rozpočtu.....	35
12.2	Výdaje státního rozpočtu	36
PRAKTICKÁ ČÁST		38
13	Efektivita výdajů státního rozpočtu	38
13.1	Zhodnocení efektivit výdajů.....	38
13.2	Zhodnocení státního dluhu za roky 2010 až 2015	40
13.2.1	Shrnutí	41
13.3	Zhodnocení HDP za roky 2010 až 2015.....	41
13.3.1	Shrnutí	45
13.4	Zhodnocení důchodů za roky 2010 až 2015	45
13.4.1	Průměrná mzda v letech 2010 – 2015	46
13.4.2	Shrnutí	48
14	Úsporná opatření SR.....	48
14.1	Šedá ekonomika.....	48
14.1.1	Šedá ekonomika – Zdanění práce.....	48
14.1.2	Šedá ekonomika – Daňový systém.....	51
14.1.3	Zjednodušení daňového systému a snížení celkových odvodů.....	52
14.2	Úřady a státní úředníci.....	53
14.2.1	Shrnutí	55
14.3	Elektronická evidence tržeb.....	55
14.3.1	Shrnutí	56
14.4	Příspěvky politickým stranám	56
Závěr		57
Seznam tabulek		59

Seznam obrázků.....	59
Seznam zdrojů.....	60
Seznam příloh	63
Abstrakt.....	79
Abstract.....	80

Úvod

Tématem bakalářské práce je problematika státního rozpočtu a související termíny jako jsou, státní dluh a deficit státního rozpočtu. Státní rozpočet je základem fungování každého státu, neboť přerozděluje získané příjmy jednotlivým ministerstvům a dalším složkám státu. Na základě toho, jak státní rozpočet hospodaří s jednotlivými příjmy a výdaji lze určit zaměření ekonomiky daného státu a zda je daná země zaměřena spíše na sociální problémy, popřípadě na uvolněné podnikatelské prostředí, nebo zda je daná ekonomika závislá na exportu či importu.

Problematika státního rozpočtu je v posledních letech velmi výrazná, neboť ukazuje, jak je daná vláda schopna hospodařit s veřejnými financemi, zejména s penězi daňových poplatníků. Tato problematika je pak nejvíce viditelná a diskutovaná v období voleb do Poslanecké sněmovny. Výrazná je též v době finanční krize, popřípadě v době prudkých změn deficitu státního rozpočtu, a to jak v případě jeho zvyšování, tak i v době snižování.

Dané téma jsem si vybral na základě svého dlouhodobého zájmu o politiku České republiky a o státní finance. Chtěl jsem touto prací osvětlit základní terminologii státního rozpočtu, jeho částí a vyvrátit „mýty“ šířené prostřednictvím mainstreamových médií a některých českých politiků.

Cílem práce je zhodnocení vývoje státního rozpočtu a poskytnutí odlišného pohledu na celou problematiku. Dalším cílem je hodnocení efektivity výdajů, opírající se o tři základní faktory. V konečné fázi jsou zprostředkovány úsporná opatření pro příští vlády České republiky, které zahrnují nejen zvýšení příjmů do státního rozpočtu, bez potřeby zvýšení daňových sazeb, ale také návrhy na snížení výdajů v oblasti, kde je to možné. Jedním z vedlejších cílů je také osvětlení základní terminologie a objasnění konkrétních údajů, ke kterým by se běžný občan ČR, za běžných okolností, nedostal.

Ve své bakalářské práci jsem si stanovil několik hypotéz, které se týkaly praktické části, zejména zhodnocení efektivity a následných úsporných opatření státního rozpočtu. Nejvíce jsem se věnoval hypotéze o zvyšování daňových sazeb a rostoucí složitosti daňového systému v závislosti na celkových daňových příjmech a poměru šedé ekonomiky na HDP. Další hypotéza se týkala rostoucí byrokracie České republiky a jejího vlivu na výkonnost ekonomiky.

Ve své práci jsem čerpal především z oficiálních pramenů, tj. z portálu Ministerstva financí, následně jsem se opíral o statistiky ze zahraničních webových stránek a využil jsem i zdroje z článků vybraných politických stran. V neposlední řadě jsem vycházel z Finanční správy a Českého statistického úřadu. Část teorie jsem rovněž převzal z publikace *Ekonomie*, Paul A. Samuleson a William D. Nordhaus.

TEORETICKÁ ČÁST

1 Charakteristika státního rozpočtu

Státní rozpočet je plán, který představuje způsob, jakým stát hospodaří s finančními prostředky pro konkrétní rozpočtový rok. Ve státním rozpočtu jde především o to, jakým způsobem jsou peníze do státní kasy získávány a jakým způsobem jsou nadále přerozdělovány a využívány. Klasickým příkladem rozdělování státního rozpočtu je financování aktivit státu, jako jsou například školství, důchody, zdravotní péče, nebo obrana státu. Příjmy státního rozpočtu obsahují informace o tom, z jakých zdrojů jsou peněžní prostředky získávány a které z těchto zdrojů budou využity pro konkrétní výdaje státního rozpočtu.

Vlády používají státní rozpočet proto, aby kontrolovaly své fiskální záležitosti a vedly si o nich záznamy. Rozpočet pro daný rok ukazuje plánované výdaje a očekávané příjmy, které vládní programy výdajů a zdanění přinesou. Rozpočet obvykle obsahuje seznam specifických programů, jako například: vzdělávacích, ekonomických, sociálních atd. Rovněž zahrnuje zdroje z daní, jako jsou: daně z příjmu, ze sociálního pojištění apod. (1, str. 384 – 385)

V daném roce dosahuje vláda rozpočtového přebytku, nebo naopak deficitu, popřípadě pak vyrovnaného rozpočtu.

1.1.1 Příjmy státního rozpočtu

Přibližně 50 % všech příjmů do státního rozpočtu tvoří daně, tj. inkaso DPH, spotřební daně, daně z příjmu fyzických a právnických osob apod., dále 1/3 tvoří pojistné na sociální zabezpečení, dále pak nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté transfery. Zbytek tvoří výnosy spojené s majetkem státu a prostředky poskytnuté z rozpočtu Evropské Unie.

1.1.2 Výdaje státního rozpočtu

Největší podíl na výdajích státního rozpočtu mají důchody, přibližně 1/3 a dále platy státních zaměstnanců, dotace, výdaje na investice, obsluha státního dluhu a odvody do rozpočtu EU. Dále sem patří nákupy veřejných statků, výdaje na obranu státu, zdravotnictví, školství, kulturu, komunikace a infrastrukturu a v neposlední řadě platby na úhradu jistiny a úroků emitovaných státních dluhopisů.

Mandatorní výdaje státu jsou povinné prostředky, které stát musí vynaložit. Mandatorní výdaje jsou dány zákonem, popřípadě jinou právní normou nebo vyplývají ze závazků státu.

Jejich výše je tedy pevně daná a nelze ji nijak měnit. Do Mandatorních výdajů patří například sociální transfery, dávky důchodového pojištění, dávky nemocenského pojištění, dávky státní sociální podpory nebo podpory v nezaměstnanosti a výdaje na volby a příspěvek politickým stranám.

1.1.3 Rozpočtový přebytek

Přebytek vzniká tehdy, přesahují-li všechny daně a ostatní příjmy státního rozpočtu vládní výdaje.

1.1.4 Rozpočtový deficit

Deficit vzniká tehdy, když výdaje přesahují příjmy z daní a ostatní příjmy.

- **Skutečný deficit** – Zaznamenává skutečné výdaje, příjmy a deficit v daném období.
- **Strukturální deficit** – Řeší situaci, ve které by ekonomika fungovala na hladině potenciálního produktu a jaké by v tomto případě byly příjmy, výdaje a deficity.
- **Cyklický deficit** – Řeší situaci, ve které ekonomika, na rozdíl od strukturálního deficitu, nefunguje na úrovni potenciálního produktu. Ekonomika je tedy v konjunktuře nebo naopak v recesi. Cyklický deficit je rozdílem mezi strukturálním a skutečným deficitem a zaměřuje se na celkový dopad hospodářského cyklu na rozpočet. (1)

1.1.5 Vyrovnaný rozpočet

Za vyrovnaný rozpočet považujeme situaci, kdy se vládní příjmy a výdaje rovnají.

1.1.6 Saldo státního rozpočtu

Saldo je rozdíl mezi očekávanými příjmy do státního rozpočtu a výdaji, kde kladné saldo značí větší množství příjmů nežli výdajů a záporné saldo značí vyrovnanost příjmů a výdajů, nebo deficit, který signalizuje větší množství výdajů nežli příjmů.

1.2 Funkce státního rozpočtu

1.2.1 Alokační

Má za cíl zajištění co nejefektivnější funkce státu.

1.2.2 Redistribuční

Prerodělování prostředků mezi občany státu tak, aby snižovala sociální rozdíly.

1.2.3 Stabilizační

Snaha o stabilizaci výkonu ekonomiky pomocí správného nastavení příjmů a výdajů.

1.2.4 Kapitoly

Státní rozpočet je rozdělen na jednotlivé kapitoly, jež představují oblast působení ústředních orgánů a jiných organizačních složek státu, jež jsou označovány jako správci kapitol. Například Ministerstvo zemědělství, nebo Úřad vlády. Státní rozpočet nyní obsahuje 42 kapitol.

1.3 Vládní dluh

Vládní dluh se tvoří ve chvíli, kdy je státní rozpočet v deficitu. Vláda má v tuto chvíli dvě možnosti řešení. Buďto natisknout peníze a rozpočet dorovnat, zde je ovšem riziko inflace, nebo si půjčit peníze od veřejnosti, popřípadě jiných států.

Vládní neboli veřejný dluh se skládá z celkových nebo nahromaděných výpůjček vlády.

- Představuje tedy celkovou hodnotu vládních obligací vlastněných veřejností, tj. domácnostmi, firmami, bankami a ostatními nefederálními subjekty. (1)

2 Fiskální politika

Fiskální politika je nástrojem státu pro aktivní zasahování do hospodářství, který se snaží změnit, nebo ovlivnit vývoj ekonomiky pomocí výše a struktury veřejných výdajů a daní. Fiskální politika je proces, při kterém dochází k utváření daňové soustavy a veřejných výdajů a jež má za cíl snížit výkyvy hospodářského cyklu. Proces, který zachovává úroveň rostoucí ekonomiky a vysoké zaměstnanosti, aniž by bylo potřeba zvyšovat inflaci. (1)

2.1 Typy fiskální politiky

2.1.1 Expanzivní fiskální politika

Expanzivní fiskální politika nastupuje ve chvíli, kdy státní rozpočet dosáhne schodku, tedy v době, kdy jsou celkové výdaje vyšší než celkové příjmy. Expanzivní fiskální politika se, v tomto případě, snaží stimulovat růst výkonu ekonomiky tak, že zvýší státní výdaje, což se krátkodobě projeví na růst HDP.

2.1.2 Neutrální fiskální politika

Zde se celkové výdaje a celkově příjmy státního rozpočtu rovnají a tím pádem je celkový výsledek státního rozpočtu vyrovnaný. Tento stav je však považován za téměř nedosažitelný a nastává pouze výjimečně. (1)

2.2 Utváření fiskální politiky

Z pohledu jednoduché Keynesiánské analýzy multiplikátoru je fiskální politika odpovědí na vše. V případě rostoucí nezaměstnanosti je potřeba zvýšit výdaje, nebo snížit daně, v případě inflace je potřeba udělat opak.

2.2.1 Nástroje fiskální politiky

2.2.1.1 Záměrná – diskreční politika

Do diskreční politiky spadají opatření, u nichž jsou potřebná rozhodnutí státních orgánů. Například změna daňových sazeb, popřípadě změna celkové výše státního rozpočtu a jeho struktury.

2.2.1.2 Vestavěné stabilizátory

Na rozdíl od diskreční politiky, nejsou zde zapotřebí rozhodnutí státních orgánů a stabilizátory fungují automaticky. Cílem vestavěných stabilizátorů je pomoci trhu zefektivnit využití výrobních zdrojů tak, aby byl rozdíl mezi skutečně vyrobeným produktem a potencionálním produktem co nejmenší.

Mezi vestavěné stabilizátory se řadí např. progresivní daň z příjmu, dále pak progresivní daň z příjmu, státní výkup zemědělských přebytků, pojištění v nezaměstnanosti a subvence k cenám zemědělské produkce. (1)

3 Monetární politika

Monetární politika je jedním z nástrojů hospodářské politiky, je to souhrn nástrojů a opatření, které mají prosazovat plnění měnových cílů za pomoci měnových nástrojů. Monetární politika je především nástrojem centrální banky a za aktivní cíl se považuje ovlivňování míry znehodnocení peněz neboli inflace. V České republice tuto funkci zastává ČNB. (1)

4 Vzájemné působení monetární a fiskální politiky

V této kombinaci se nachází hned několik důležitých otázek, jako jsou:

- a. Má být monetární politika uvolněná nebo restriktivní?
- b. Má být při boji proti inflaci a nezaměstnanosti použita monetární politika, nebo fiskální politika? Nebo jejich kombinace, či ani jedna z uvedených?
- c. Jaká by měla být dělba práce mezi monetární a fiskální politikou?

4.1.1 Určující faktory

Nejlepší uspořádání monetární politiky, daní a výdajů bude záviset na:

- a. Řízení poptávky, čímž se rozumí opatření politiky, která celkově stimulují, nebo omezují ekonomiku.
- b. Žádoucí fiskálně-monetární politice, která se týká relativní váhy fiskálních a monetárních sil. (1)

4.2 Řízení poptávky

Agregátní poptávka je první faktor, který je potřeba k určení vhodného uspořádání monetární a fiskální politiky. V období stagnace ekonomiky lze ke stimulaci agregátní poptávky a podpoře hospodářského zotavení použít fiskální a monetární politiku.

V případě zaostávající ekonomiky, může vláda učinit jedno z konkrétních řešení. Může řídit agregátní poptávku zvyšováním strukturálního deficitu, rozpočtu nebo zvyšováním množství peněz. Lze použít i obě zmíněné varianty. V případě, že ekonomika zareaguje na tyto stimuly, bude to mít za následek zvýšení růstu produktu a zaměstnanosti a tím pádem pokles nezaměstnanosti.

V případě ekonomické expanze lze regulovat poptávku tak, aby zpomalila ekonomiku, například fiskální restrikcí. Podobně tomu bylo po 2. světové válce, kdy rozpočet dosahoval strukturálního přebytku vlivem omezování konjunkturního růstu ekonomiky.

První úvaha při tvorbě monetární a fiskální politiky se tedy týká řízení agregátní poptávky, což v praxi znamená zajištění přiměřené úrovně agregátní poptávky tak, aby ani inflace a ani nezaměstnanost nebyla nepřiměřeně vysoká. (1)

4.3 Kombinovaná hospodářská politika

Fiskálně-monetární politika je dalším faktorem, který má vliv na optimální fiskální deficit a přebytek na optimální monetární politiku. Jinak řečeno, jde o kombinovanou fiskální a monetární politiku používanou k ovlivňování makroekonomické aktivity.

Takovou politiku lze použít nejen k ovlivňování HDP, ale i k jeho složení. Při změně struktury daní, monetární politiky a vládních výdajů může vláda měnit část HDP, která byla vynaložena na podnikové investice, čisté vývozy, vládní nákupy statků a služeb a spotřebu.

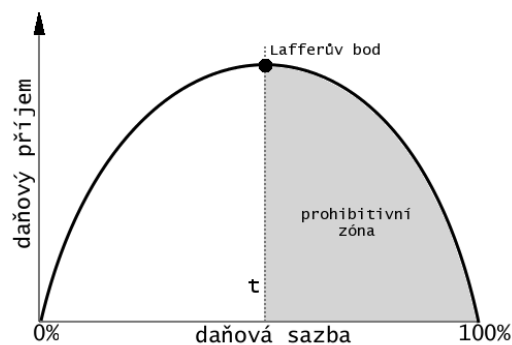
Cílem této kombinované hospodářské politiky je povzbuzení investic zvýšením úspor veřejnosti (daně mínus výdaje). (1)

5 Lafferova křivka

Lafferova křivka je základní ukazatel v otázce zdanění, a především v otázce progresivního zdanění. Křivka ukazuje poměr mezi daňovou sazbou a celkovými příjmy z daní, přičemž při nulové daňové sazbě nebudou žádné příjmy. Stejně tomu bude i při 100% zdanění, a to z důvodu, že nikdo nebude pracovat při 100% dani.

Pokud se tedy daňová sazba zvedá z nuly, celkové příjmy, dle této představy, porostou. V určitém bodě zdanění už lidé méně pracují a méně spoří. Na Lafferově křivce pak existuje bod, který zaznamenává takovou daňovou sazbu, jež stále nedemotivuje lidi od práce, ale zároveň přináší nejvíce peněz do státního rozpočtu. Takový bod se nazývá Lafferův bod.

Lafferův bod je specifický pro každou zemi, v jedné zemi může být ideální daňová sazba 20 %, v jiné zase 40 % apod. (1)

Obrázek 1 Lafferova křivka, zdroj: <http://www.investicne.sk/2012/09/18/neekonomicke-cudo-ktore-okrada-stat/>

6 Státní rozpočet v PS

V první čtení je projednávám základní návrh zákona o státním rozpočtu, jež je následně schválen Poslaneckou sněmovnou, v opačném případě doporučí PS vládě změny a ustanoví termín pro předložení nového návrhu.

Druhé čtení slouží k podrobné rozpravě o zákonu a projednání pozměňovacích návrhů.

Třetí čtení již slouží pouze jako rozprava o formálních změnách, popřípadě lze navrhnout opakování druhého čtení. Poslanecká sněmovna poté hlasuje o pozměňovacích návrzích, a nakonec o celém návrhu zákona o státním rozpočtu. Zákon je následně podepsán prezidentem republiky.

6.1 Příprava a schvalování státního rozpočtu

Do 15. dubna

je předložen návrh výdajového rámce pro následující 3 roky Ministerstvem financí.

Do 30. dubna

musí vláda ČR projednat a usnést se na návrhu částek výdajového rámce.

Do 31. května

je předložen předběžný návrh příjmů a výdajů spolu s návrhem střednědobého výdajového rámce a střednědobého výhledu.

Do 20. června

jsou návrhy projednány vládou, případně provedeny úpravy a návrhy jsou schváleny jako předběžné.

Do 30. června

jsou oznámeny částky, které schválila vláda, správcům jednotlivých kapitol. Částky jsou následně sděleny státním fondům.

Do 31. července

vypracují správci kapitol a státní fondy návrh svého rozpočtu a střednědobého výhledu.

Do 31. srpna

je vládě předložen návrh zákona o státním rozpočtu a návrh střednědobého výhledu a výdajových rámců.

Do 30. září

Jsou návrhy projednány vládou, schváleny a následně předloženy PS.

6.2 Pojmy:

6.2.1 Střednědobý výhled:

Střednědobý výhled je sestavován na období nejméně dvou let bezprostředně následujících po roce, pro který je předkládán státní rozpočet. Jeho obsahem jsou především předpokládané příjmy a výdaje státního rozpočtu na jednotlivé roky. Účelem střednědobého výhledu je zajistit, aby byl v případě státního rozpočtu brán v potaz dlouhodobější časový horizont. Střednědobý výhled je schvalován vládou a následně předkládán Poslanecké sněmovně spolu s návrhem zákona o státním rozpočtu.

6.2.2 Střednědobý výdajový rámeček:

Představuje celkové maximum výdajů státního rozpočtu a státních fondů pro rok, pro který je konkrétní státní rozpočet sestavován, a pro dva následující roky. Cílem výdajového rámce je zajistit, aby případné vyšší než plánované příjmy rozpočtu, nebyly přesměrovány na dodatečné výdaje. V případě sestavování rozpočtu na příští rok je, v rámci výše výdajů, závazný výdajový rámeček, jež byl schválen už v předchozím roce. Změny ve výdajovém rámci

jsou povoleny pouze v případech stanovených zákonem. V případě překročení výdajového rámce je potřeba, aby vláda předložila Poslanecké sněmovně odůvodnění.

6.2.2.1 Rozpočtová skladba:

Představuje jednotné rozčlenění a roztržení příjmů a výdajů, dle kterého je pak sestavován a řízen státní rozpočet, rozpočty státních fondů a krajů a obcí. Tržení odpovědnosti je jedním ze základních principů tržení příjmů a výdajů. Za rozpočtovou skladbu zodpovídá vyhláška Ministerstva financí.

6.2.3 Závazné ukazatele:

Představují nejnižší jednotky struktury rozpočtu, jež jsou schválené v zákoně o státním rozpočtu. Představují závazné stanovy výdajů a příjmů neboli za co mají být prostředky utraceny a z jakých zdrojů prostředky pocházejí. Prostřednictvím rozpočtových opatření lze upravovat závazné ukazatele, pouze však v omezené míře.

6.2.4 Rozpočtová opatření:

Představují případné změny výše prostředků, jež jsou stanoveny v rámci závazných ukazatelů kapitol státního rozpočtu v případě, že dojde k očekávaným nebo neočekávaným změnám ve výdajích a příjmech, schválených v zákoně o státním rozpočtu. Provedená opatření nesmí zasahovat do celkového salda. Rozpočtová opatření řeší především přesun rozpočtových prostředků v rámci kapitoly, nebo mezi kapitolami. Do rozpočtových opatření patří také mimorozpočtové prostředky, například rezervní fond a prostředky ušetřené z minulých let.

6.3 Zprávy o plnění státního rozpočtu

V rámci rozpočtového roku jsou sledovány příjmy a výdaje státního rozpočtu, především jejich plnění. Ministerstvo financí zveřejňuje měsíční, čtvrtletní a pololetní zprávy o pokladním plnění. Po uplynutí celého roku (od 1.ledna do 31. prosince) je sestaven státní závěrečný účet, jež představuje kompletní zprávu o plnění příjmů a výdajů státního rozpočtu.

6.3.1 Čtvrtletní informace o pokladním plnění:

Je předkládána Ministerstvem financí rozpočtovému výboru Poslanecké sněmovny, a to po uplynutí prvního a třetího čtvrtletí. Čtvrtletní zpráva se zaměřuje pouze na státní rozpočet, rozpočty územně správních celků nejsou zahrnuty. Zpráva se nezaměřuje na ekonomický kontext a ani nenavrhuje případné stabilizační kroky.

6.3.2 Pololetní zpráva:

Je překládána vládou Poslanecké sněmovně, a to po skončení 1. pololetí. Zpráva hodnotí vývoj ekonomiky a celkové plnění rozpočtu, včetně územní rozpočtů, dále informace a o řízení státního dluhu a výhled plnění do konce konkrétního roku. V neposlední řadě navrhuje kroky k zajištění stability hospodaření v případě, že se skutečný rozpočet odchýlí od schváleného.

6.4 Vyhodnocení plnění státního rozpočtu

Vyhodnocení plnění státního rozpočtu souvisí se zjištěním celkového salda státního rozpočtu neboli rozdílu příjmů a výdajů za celý rok. V případě, že se výsledné saldo neshoduje s plánovaným, je na Poslanecké sněmovně, aby rozhodla o použití přebytku, popřípadě úhradě schodku státního rozpočtu.

6.4.1 Státní závěrečný účet:

Státní závěrečný účet se sestavuje na konci daného roku. Obsahuje celkové informace a údaje o hospodaření státního rozpočtu, územních rozpočtů, údaje o řízení státního dluhu apod. Spolu s Ministerstvem financí jej sestavují také správci jednotlivých kapitol a je předkládán Poslanecké sněmovně do 30. dubna následujícího roku. Před samotným projednáváním, je správci kapitol sestavován samostatný závěrečný účet za jednotlivé kapitoly a předkládán příslušnému výboru Poslanecké sněmovny. Stanovisko k návrhu samostatného závěrečného účtu překládá také NKÚ.

6.5 Plán versus skutečnost

Skutečné výsledky hospodaření a plánovaný rozpočet se od sebe zpravidla liší. Rozdíl je dán především vlivem rostoucím nebo naopak klesajícím vývojem ekonomiky. V případě klesajícího výkonu ekonomiky se snižují daňový příjmy, zejména pak inkaso daní z příjmů a DPH, a naopak dochází ke zvyšování výdajů, zejména těch sociálních. Dalším faktorem, jež se podílí na rozdílu, je neočekávaně vyšší nebo nižší čerpání prostředků z EU, popřípadě mimořádné události, například povodně. (Zdroj: 2)

7 Státní rozpočet v roce 2010

(podle tabulky číslo 1 a 2 z přílohy a z portálu Ministerstva financí ČR)

Rozpočtový plán počítal s meziročním nárůstem HDP o 0,3 %, s předpovědí meziroční inflace 1,1 % a průměrnou nezaměstnaností 8,5 %.

V roce 2010 byly celkové příjmy SR 1 000,4 mld. Kč, celkové výdaje 1 156,8 mld. Kč a výsledný schodek dosáhl 156,4 mld. Kč.

7.1 Změny státního rozpočtu oproti skutečnosti v roce 2009

V porovnání se skutečností z roku 2009, byl v roce 2010 mírný nárůst příjmů a výdajů. U příjmů o 47,6 mld. Kč., 4,9 % a u výdajů o 17,9 mld. Kč., 1,5 %.

Z nárůstu celkových příjmů o 47,6 mld. Kč připadl na daňové příjmy a poplatky růst o 49,4 mld. Kč, tj. o 10,2 %, jestliže největší nárůst proti skutečnému rozpočtu z roku 2009 prezentovala předpokládaná inkasa spotřebních daní, nárůst o 17,3 mld. Kč, tj. o 13,9 %, daní z příjmů právnických osob, nárůst o 17,0 mld. Kč, tj. o 20,4 % a DPH, které vzrostlo o 11,9 mld. Kč, tj. o 6,7 %. Rozpočet příjmů z pojistného na sociální zabezpečení byl oproti skutečnému rozpočtu z roku 2009 vyšší o 19,3 mld. Kč, tj. o 5,5 %. Rozpočet předpokládal zachování sazeb jednotlivých složek pojistného stejně jako v roce 2009. Rozpočet nedaňových a ostatních příjmů měl podle plánu klesnout o 21,0 mld. Kč, tj. o 14,9 %. Transfery přijaté z EU a převody z Národního fondu měly podle plánu dosáhnout 95,1 mld. Kč, přičemž rozpočet z roku 2009 činil 96,3 mld. Kč a skutečnost roku 2009 59,6 mld. Kč. Výdajová strana státního rozpočtu předpokládala vyšší čerpání prostředků proti skutečnosti z roku 2009 o 17,9 mld. Kč, z toho růst o 35,6 mld. Kč, tj. o 3,4 % připadal na běžné výdaje a následně pokles o 17,7 mld. Kč, tj. o 13,3 % na kapitálové výdaje.

Na růstu plánovaných běžných výdajů proti skutečnosti z roku 2009 se podílely zejména úroky a ostatní finanční výdaje, růst o 10,6 mld. Kč. Sociální dávky předpokládaly v rozpočtu pro rok 2010 s nárůstem proti skutečnosti z roku 2009 o 4,5 mld. Kč, tj. o 1,0 %. Z toho důchodové výdaje měly narůst o 6,4 mld. Kč.

Na poklesu kapitálových výdajů se podílely zejména investiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně, které proti skutečnosti z roku 2009 zaznamenaly pokles z 27,4 mld. Kč na plánovaných 6,2 mld. Kč (proti rozpočtu z roku 2009 se jedná o pokles o 2,9 mld. Kč). Dále se podílely například nižší investice do pořízení dlouhodobého hmotného majetku (o 9,7 mld. Kč).

Mandatorní výdaje měly podle plánu dosáhnout 652,8 mld. Kč a přesáhnout tak skutečnost 2009 o 30,9 mld. Kč, tj. o 5,0 %. Jejich podíl na celkových výdajích měl narůst na 55,1 % (rozpočet z roku 2009 předpokládal podíl ve výši 53,5 %, skutečnost z roku 2009 dosáhla podílu 53,3 %). Vzhledem ke skutečnosti z roku 2009 se na rozpočtovaném nárůstu podílely především výdaje na obsluhu státního dluhu, a to o 10,6 mld. Kč a následně dávky důchodového pojištění, a to o 6,4 mld. Kč.

7.2 Celkové výsledky hospodaření státního rozpočtu za rok 2010

Celkové příjmy dosáhly 1 000,4 mld. Kč a byly splněny na 94,8 % rozpočtu po změnách (rozpočet nebyl dosažen o 54,8 mld. Kč) a dosáhly meziročního nárůstu o 25,8 mld. Kč, tj. o 2,6 %.

Daňové příjmy a poplatky dosáhly 508,0 mld. Kč při plnění rozpočtu na 95,0 % (nebylo dosaženo o 26,7 mld. Kč) a meziročním nárůstu o 22,7 mld. Kč, tj. o 4,7 %. Na daném meziročním nárůstu se podepsala především inkasa DPH (o 11,1 mld. Kč) a inkasa spotřebních daní (o 7,0 mld. Kč). Na nesplnění plánu daňových příjmů se podílela inkasa daní z příjmů právnických osob (nesplnění rozpočtu o 14,0 mld. Kč) a spotřebních daní (o 10,2 mld. Kč). Podíl nepřímých daní na příjmech z daní státního rozpočtu vzrostl za poslední rok z 61,9 % na 62,7 % (rozpočet plánoval 61,7 %).

Příjmy z pojistného na sociální zabezpečení ve výši 355,8 mld. Kč nesplnily plánovanou výši o 11,3 mld. Kč, tj. o 3,1 %, a zaznamenaly meziroční nárůst o 8,0 mld. Kč, tj. o 2,3 %. Pojistné na důchodové pojištění dosáhlo výše 317,8 mld. Kč, tj. 96,4 % rozpočtu, a představovalo meziroční nárůst 7,6 mld. Kč, tj. o 2,3 %. Za nedodržením plánované výše stála zejména ekonomická krize, jež se projevila vysokou mírou nezaměstnanosti a snížením objemu mezd.

Nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté transfery dosáhly výše 136,5 mld. Kč a nedosáhly tak na plánovaný rozpočet o 16,8 mld. Kč, tj. o 11,0 %, při meziročním poklesu o 4,9 mld. Kč, tj. o 3,4 %.

Celkové výdaje dosáhly výše 1 156,8 mld. Kč a oproti státnímu rozpočtu po změnách zaznamenaly pokles o 61,3 mld. Kč, tj. o 5,0 %, a představovaly meziroční pokles o 10,2 mld. Kč, tj. o 0,9 %. Podíl celkových výdajů na HDP, 3 669,8 mld. Kč v roce 2010 dosáhl 31,5 %, zatímco v roce 2009, 32,2 % (3 625,9 mld. Kč).

Běžné výdaje byly čerpány ve výši 1 026,6 mld. Kč, tj. 96,4 % rozpočtu po změnách, a představovaly tak meziroční pokles o 7,3 mld. Kč, tj. o 0,7 %. Z nichž tradičně nejvíce představovaly výdaje na sociální dávky ve výši 430,9 mld. Kč, tj. 99,4 % rozpočtu po změnách, při meziročním nárůstu o 1,6 mld. Kč, tj. o 0,4 %.

Kapitálové výdaje dosáhly výše 130,2 mld. Kč a představovaly 84,8 % rozpočtu po změnách a meziroční pokles o 2,9 mld. Kč, tj. o 2,2 %.

Mandatorní výdaje dosáhly výše 628,1 mld. Kč, což představovalo 96,0 % rozpočtu po změnách, to znamená o 6,1 mld. Kč, tj. o 1,0 %, více než v roce 2009. Jejich celkový podíl na výdajích se zvýšil z 53,3 % v roce 2009 na 54,3 % v roce 2010. Na meziročním nárůstu se podílely zejména dávky důchodového pojištění (nárůst o 6,4 mld. Kč) a platba státu do zdravotního pojištění (nárůst o 4,0 mld. Kč), naopak meziročně pokles zaznamenaly výdaje na obsluhu státního dluhu (o 4,3 mld. Kč) a dávky nemocenského pojištění (o 3,2 mld. Kč).

Hospodaření státního rozpočtu v roce 2010 bylo ukončeno schodkem ve výši 156,4 mld. Kč. Výsledek hospodaření byl o 6,5 mld. Kč příznivější, než činila jeho plánovaná výše daná rozpočtem po změnách, a o 36,0 mld. Kč lepší než skutečnost z roku 2009 (192,4 mld. Kč). Podíl vykázaného schodku státního rozpočtu (156,4 mld. Kč) na HDP činil v roce 2010 4,3 %, což je o 1,0 % méně než v roce 2009.

Plánovaná výše schodku nebyla přesáhnuta i přesto, že nebylo dosaženo plánovaného rozpočtu u daňových příjmů včetně pojistného na sociální zabezpečení, a to o 38 mld. Kč. A nad rámec rozpočtových výdajů byly také zapojeny naspořené nároky z nespotřebovaných výdajů OSS z minulých let, což bylo zhruba 60 mld. Kč. Nakonec převládl efekt úspory výdajů, jejich vázání s konečným vlivem 15,5 mld. Kč a také pokles nároků z nespotřebovaných výdajů OSS o 4 mld. Kč.

8 Státní rozpočet v roce 2011

(podle tabulky číslo 3 a 4 z přílohy a z portálu Ministerstva financí ČR)

8.1 Změny státního rozpočtu oproti skutečnosti z roku 2010

Z nárůstu celkových příjmů o 55,3 mld. Kč připadl na daňové příjmy a poplatky nárůst o 35,1 mld. Kč, tj. o 6,9 %. Největší nárůst oproti skutečnosti z roku 2010 představovala plánovaná inkasa daní z příjmů fyzických osob, konkrétně 14,0 mld. Kč, tj. o 16,0 %, spotřebních daní včetně energetických daní a odvodu z elektřiny ze slunečního záření (o 9,9 mld. Kč, tj. o 7,6 %), a DPH (o 7,3 mld. Kč, tj. o 3,9 %). Rozpočet příjmů z pojistného na

sociální zabezpečení byl proti skutečnosti z roku 2010 vyšší o 17,5 mld. Kč, tj. o 4,9 %. Rozpočet předpokládal zachování sazeb jednotlivých složek pojistného stejně jako v roce 2010. Rozpočet nedaňových a ostatních příjmů měl být podle plánu vyšší o 2,7 mld. Kč, tj. o 2,0 %. Příjmy z rozpočtu EU/FM, jež byly určeny na pokrytí výdajů na společné programy ČR a EU a měly podle plánu dosáhnout výše 117,3 mld. Kč. Výdajová strana státního rozpočtu předpokládala vyšší čerpání prostředků proti skutečnosti z roku 2010 o 33,9 mld. Kč, z toho nárůst o 59,6 mld. Kč (tj. o 5,8 %) připadl na běžné výdaje a snížení o 25,7 mld. Kč (tj. o 19,8 %) kapitálových výdajů.

Na růstu plánovaných běžných výdajů se proti skutečnosti z roku 2010 podílely hlavně úroky a ostatní finanční výdaje (nárůst o 24,2 mld. Kč, tj. o 49,6 %). Sociální dávky počítaly v rozpočtu na rok 2011 s nárůstem proti skutečnosti z roku 2010 o 15,6 mld. Kč (tj. o 3,6 %). Z toho výdaje na důchody měly nárůst o 17,8 mld. Kč, tj. o 5,1 %.

Na snížení kapitálových výdajů se podílely zejména investiční transfery státním fondům, jejichž rozpočet proti skutečnosti z roku 2010 klesl o 19,9 mld. Kč, tj. o 41,5 %.

Mandatorní výdaje měly podle plánu dosáhnout 679,6 mld. Kč a přesáhnout tak skutečnost z roku 2010 o 51,5 mld. Kč, tj. o 8,2 %. Podíl mandatorních výdajů na celkových výdajích se měl zvýšit na 57,1 % (rozpočet z roku 2010 počítal s podílem ve výši 55,1 %, skutečnost z roku 2010 dosáhla 54,3 %). Na rozpočtovaném nárůstu se ve vztahu ke skutečnosti z roku 2010 podílely především výdaje na obsluhu státního dluhu (o 24,2 mld. Kč) a dávky důchodového pojištění (o 17,8 mld. Kč).

Schodek schváleného rozpočtu zaznamenal pokles proti skutečnosti z roku 2010 o 21,4 mld. Kč, tj. o 13,7 %). Výše schodku dosáhla 135,0 mld. Kč a dosáhla 3,5 % výše HDP (3 807,2 mld. Kč). V roce 2010 to bylo 4,3 % HDP (3 772,9 mld. Kč).

8.2 Celkové výsledky hospodaření státního rozpočtu pro rok 2011

V roce 2011 dosáhl státní rozpočet celkových příjmů 1 012,8 mld. Kč, celkové výdaje pak činily 1 155,5 mld. Kč a výsledný schodek se vyšplhal na 142,8 mld. Kč.

Celkové příjmy, které dosáhly výše 1 012,8 mld. Kč, byly splněny na 94,2 % rozpočtu (Divná vazba, buď místo předložky na (z), nebo to (z) dej před ten rozpočet) po změnách (rozpočet nebyl splněn o 62,1 mld. Kč) a zaznamenaly meziroční nárůst o 12,4 mld. Kč, tj. o 1,2 %.

Daňové příjmy a poplatky dosáhly výše 523,4 mld. Kč a splnily rozpočet na 96,4 % (rozpočet nebyl splněn o 19,7 mld. Kč) a meziročního nárůstu o 15,4 mld. Kč, tj. o 3,0 %. Na meziročním nárůstu se podepsala především inkasa spotřebních daní včetně energetických daní a odvodu z elektřiny ze slunečního záření (o 8,4 mld. Kč), daň z příjmů fyzických osob (dále DPFO) ze závislé činnosti o 5,1 mld. Kč, DPH o 4,1 mld. Kč a daně darovací o 4,1 mld. Kč.

Za nesplnění plánovaných daňových příjmů může hlavně celkové inkaso DPFO (rozpočet nebyl splněn o 10,9 mld. Kč). Podíl nepřímých daní na daňových příjmech státního rozpočtu vzrostl za poslední rok z 62,7 % na 63,3 % (rozpočet plánoval pokles na 61,8 %).

Příjmy z pojistného na sociální zabezpečení, jež dosáhly 366,8 mld. Kč, nedosáhly plánované výše o 6,5 mld. Kč, tj. o 1,7 %, a meziročně zaznamenaly nárůst o 11,0 mld. Kč, tj. o 3,1 %. Z toho činilo pojistné na důchodové pojištění 331,8 mld. Kč, tj. 98,8 % rozpočtu a meziročního nárůstu o 10,1 mld. Kč, tj. o 3,2 %. Za nesplnění plánované výše stojí nižší míra zaměstnanosti, než se očekávalo výše vyměřovacích základů pojištěnců a v neposlední řadě také zvýšený počet povolených splátek, stejně jako skutečnost neustále narůstajících insolvenčních řízení ve vztahu k plátcům pojistného.

Nedaňové a kapitálové příjmy spolu s přijatými transfery nedosáhly svou výší 122,5 mld. Kč rozpočtu po změnách o 35,9 mld. Kč, tj. o 22,6 %, při meziročním poklesu o 14 mld. Kč, tj. o 10,3 %. Poměrně nízké plnění a meziroční pokles byly ovlivněny především příjmy z EU/FM, které dosáhly 90,0 mld. Kč což odpovídá 66,0 % rozpočtu po změnách a meziročnímu poklesu o 6,8 mld. Kč.

Čerpání celkových výdajů bylo ve výši 1 155,5 mld. Kč a oproti rozpočtu po změnách byly výdaje nižší o 54,5 mld. Kč, tj. o 4,5 %, a představují tak meziroční snížení o 1,3 mld. Kč, tj. o 0,1 %. Podíl celkových výdajů na HDP (3 807,2 mld. Kč) dosáhl v roce 2011 30,4 %, zatímco v roce 2010 to bylo 30,7 % (3 772,9 mld. Kč).

Běžné výdaje se vyšplhaly do výše 1 036,7 mld. Kč, tj. 95,6 % rozpočtu po změnách, a odpovídají tak meziročnímu nárůstu o 10,1 mld. Kč, tj. o 1,0 %, z nichž byly tradičně nejvíce dominantní právě sociální dávky ve výši 444,1 mld. Kč, tj. 99,6 % rozpočtu po změnách, při meziročním nárůstu o 13,2 mld. Kč, tj. o 3,1 % (výdaje na důchody pak vzrostly o 21,9 mld. Kč, tj. o 6,3 %).

Kapitálové výdaje byly ve výši 118,9 mld. Kč a představovaly tak 94,7 % rozpočtu po změnách a meziroční pokles o 11,4 mld. Kč, tj. o 8,7 %.

Mandatorní výdaje dosáhly 652,7 mld. Kč, což odpovídalo 96,3 % rozpočtu po změnách, což je o 24,6 mld. Kč, tj. o 3,9 %, více než v roce 2010. Podíl mandatorních výdajů na celkových výdajích se meziročně zvýšil z 54,3 % na 56,5 %. Na meziroční růst měly vliv zejména dávky důchodového pojištění, které vykázaly nárůst o 21,9 mld. Kč, dále pak výdaje na obsluhu státního dluhu vykazující nárůst o 6,9 mld. Kč, státní záruky, vykazující nárůst o 5,0 mld. Kč či odvody a příspěvky do rozpočtu EU o 4,0 mld. Kč. Naopak meziročně zaznamenaly pokles například výdaje na státní sociální podporu, kde pokles činil 4,8 mld. Kč a výdaje na podpory v nezaměstnanosti s celkovým poklesem 3,0 mld. Kč.

Hospodaření státního rozpočtu skončilo v roce 2011 schodkem 142,8 mld. Kč. Tento výsledek byl o 7,6 mld. Kč horší, než byla plánovaná výše schodku a o 13,6 mld. Kč lepší než jeho skutečnost z roku 2010 (-156,4 mld. Kč). Podíl skutečného schodku státního rozpočtu (142,8 mld. Kč) na HDP činil v roce 2011 3,8 %, což je o 0,3 % méně než v roce 2010.

Z pohledu státního rozpočtu je v meziročním srovnání pozitivním trendem meziroční nárůst celkových příjmů o 12,4 mld. Kč, z toho činí daňové příjmy včetně pojistného na sociální zabezpečení nárůst o 26,4 mld. Kč, zatímco celkové výdaje zaznamenaly pokles o 1,3 mld. Kč.

9 Státní rozpočet v roce 2012

(podle tabulky číslo 5 a 6 z přílohy a z portálu Ministerstva financí ČR)

9.1 Změny státního rozpočtu oproti skutečnosti 2011

Podle skutečného rozpočtu z roku 2011 počítal rozpočet v roce 2012 s nárůstem celkových příjmů, a to o celých 29 mld. Kč, což dělá 2,7 % a celkové výdaje se měly snížit o 1 mld. Kč, tj. o 0,1 %, což by snížilo schodek státního rozpočtu o celých 30 mld. Kč.

Z nárůstu celkových příjmů o 29,0 mld. Kč připadl na daňové příjmy a poplatky nárůst 18,4 mld. Kč, tj. 3,4 %. Největší nárůst proti rozpočtu 2011 představovalo předpokládané inkaso DPH, jehož nárůst byl 26,5 mld. Kč, tj. 13,6 %, což souviselo zejména s novelou zákona o DPH, jež zvýšila sníženou daňovou sazbu z přidané hodnoty z 10 na 14 procent. Příjmy z pojistného na sociální zabezpečení byly oproti rozpočtu z roku 2011 vyšší o 10,7 mld. Kč, tj. o 2,9 %. Předpokládaný nárůst ovlivnilo například navýšení počtu osob, jež mají povinnost platit zdravotní pojištění či platit pojistné z dohod o provedení práce.

Rozpočet nedaňových a kapitálových příjmů spolu s přijatými transfery zaznamenal meziroční pokles o 0,1 mld. Kč, a to i přesto, že se v rozpočtu projevil plánovaný příjem 15 mld. Kč, který pocházel z privatizačního účtu určeného na kompenzaci deficitu důchodového systému. Za mírným meziročním poklesem stojí především příjmy z rozpočtu EU/FM určené na krytí výdajů na společné programy ČR a EU, jejichž výše dosahovala 101,6 mld. Kč a byla o 15,7 mld. Kč nižší než v roce 2011.

Výdajová strana státního rozpočtu předpokládala pokles při čerpání prostředků proti rozpočtu 2011 o 1,0 mld. Kč. I přes plánovaný nárůst běžných výdajů o 6,6 mld. Kč tj. o 0,6 % převládnu efekt předpokládaného poklesu kapitálových výdajů o 7,6 mld. Kč (tj. o 7,3 %).

Mandatorní výdaje se měly vyšplhat na 690,8 mld. Kč a přesáhnout tak rozpočet z roku 2011 o 11,2 mld. Kč, tj. o 1,6 %. Jejich podíl na celkových výdajích se měl zvýšit na 58,1 %, přičemž rozpočet v roce 2011 předpokládal podíl ve výši 57,1 %. Za meziročními změnami mandatorních výdajů stály především výdaje na důchody, na obsluhu státního dluhu, na realizaci státních záruk a na příspěvek na podporu stavebního spoření.

9.2 Celkové výsledky hospodaření státního rozpočtu

V roce 2012 dosáhly celkové příjmy státního rozpočtu výše 1 051,4 mld. Kč, celkové výdaje pak výše 1 152,4 mld. Kč a výsledný schodek činil 101,0 mld. Kč.

Celkové příjmy ve výši 1 051,4 mld. Kč byly splněny na 96,1 % rozpočtu po změnách a rozpočet nebyl splněn o 42,6 mld. Kč a příjmy dosáhly meziročního nárůstu 38,6 mld. Kč, tj. 3,8 %.

Příjmy z daní a poplatků se vyšplhaly do výše 540,8 mld. Kč při plnění rozpočtu na 96,3 % a rozpočet tak nebyl splněn o 20,7 mld. Kč a byl zaznamenán meziroční nárůst 17,3 mld. Kč, tj. 3,3 %. Za vývojem inkasa daňových příjmů z hlediska meziročního srovnání i plnění rozpočtu stojí především vývoj inkasa DPH, které dosáhlo meziročního nárůstu 7,8 mld. Kč, plnění inkasa na 90,1 % však znamenalo, že rozpočet nebyl naplněn, a to o 21,9 mld. Kč.

Velmi pozitivní vliv na plnění daní mělo inkaso DPPO, které přesáhlo rozpočet o 3,6 mld. Kč při meziročním nárůstu 6,9 mld. Kč. Inkaso DPFO přesáhlo úroveň danou rozpočtem o 0,6 mld. Kč při meziročním nárůstu 2,0 mld. Kč. Inkaso spotřebních daní včetně energetických daní a odvodu z elektřiny ze slunečního záření sice meziročně vzrostlo o 0,4 mld. Kč, ale zůstalo za očekáváním o 2,7 mld. Kč.

Příjmy z pojistného na sociální zabezpečení ve výši 371,5 mld. Kč nedosáhly plánované výše o 12,5 mld. Kč, tj. o 3,3 %, a meziročně zaznamenaly nárůst 4,7 mld. Kč, tj. 1,3 %. Z toho pojistné na důchodové pojištění dosáhlo výše 332,0 mld. Kč, tj. 97,3 % rozpočtu a meziročního nárůstu 4,1 mld. Kč, tj. 1,2 %. Příčinou byl pomalejší růst objemu mezd, než byl předpovídan pro rozpočet v červenci 2011.

Nedaňové a kapitálové příjmy spolu s přijatými transfery nedosáhly svou výší, jež činila 139,1 mld. Kč. rozpočtu po změnách o 9,3 mld. Kč, tj. o 6,3 %, při meziročním nárůstu 16,6 mld. Kč, tj. 13,6 %. Příjmy z EU/FM určené na společné programy ČR a EU dosáhly celkem 85,9 mld. Kč, což představovalo 77,5 % rozpočtu po změnách a zaznamenán byl meziroční pokles o 4,0 mld. Kč.

Celkové výdaje dosáhly výše 1 152,4 mld. Kč a proti rozpočtu po změnách poklesly o 47,0 mld. Kč, tj. o 3,9 %. A představovaly meziroční pokles o 3,1 mld. Kč, tj. o 0,3 %. Podíl celkových výdajů na HDP, jenž činil 3 843,5 mld. Kč, dosáhl v roce 2012 30,0 %, zatímco v roce 2011 to bylo 30,1 %, tedy 3 841,4 mld. Kč. Běžné výdaje se vyšplhaly na 1 038,8 mld. Kč, tj. 95,5 % rozpočtu po změnách a představovaly tak meziroční nárůst 2,1 mld. Kč, tj. 0,2 %. Z běžných výdajů pak tradičně nejvíce představovaly sociální dávky, a to ve výši 481,1 mld. Kč, tj. 98,0 % rozpočtu po změnách, při meziročním nárůstu 37,1 mld. Kč, tj. 8,3 %. Výdaje na důchody meziročně narostly o 14,0 mld. Kč, tj. o 3,8 %.

Úrokové výdaje státního dluhu dosáhly výše 56,7 mld. Kč, což představuje 75,2 % rozpočtu po změnách. Celková úspora tak činila 18,7 mld. Kč a meziroční nárůst činil 1,3 mld. Kč. Kapitálové výdaje dosáhly výše 113,6 mld. Kč a představovaly 101,5 % rozpočtu po změnách a meziroční pokles o 5,2 mld. Kč, tj. o 4,4 %. Největší vliv zde měly transfery Státnímu fondu dopravní infrastruktury, které meziročně poklesly o 4,9 mld. Kč.

Mandatorní výdaje dosáhly výše 653,4 mld. Kč (95,2 % rozpočtu po změnách), což činilo o 0,6 mld. Kč, tj. o 0,1 % více než v roce 2011. Podíl mandatorních výdajů na celkových výdajích se zvýšil z 56,5 % z roku 2011 na 56,7 % v roce 2012. Výraznějšího meziročního nárůstu dosáhly například výdaje na dávky důchodového pojištění, kde celkový nárůst činil 14,0 mld. Kč a dávky pomoci v hmotné nouzi a pro osoby se zdravotním postižením, kde byl nárůst 2,2 mld. Kč. Hospodaření státního rozpočtu skončilo v roce 2012 schodkem 101,0 mld. Kč. Tento výsledek byl o 4,4 mld. Kč příznivější, než činila jeho výše schválená rozpočtem po změnách a o 41,8 mld. Kč příznivější než v roce 2011 (-142,8 mld. Kč). Podíl vykázaného

schodku státního rozpočtu na HDP v roce 2012 činil 2,6 %, což je o 1,1 % méně než v roce 2011.

I přes nenaplnění celkových příjmů státního rozpočtu o 42,6 mld. Kč převládl efekt úspory výdajů o 47,0 mld. Kč proti rozpočtu po změnách

10 Státní rozpočet pro rok 2013

(podle tabulky číslo 7 a 8 z přílohy a z portálu Ministerstva financí ČR)

10.1 Změny státního rozpočtu oproti skutečnosti 2012

Ve srovnání s rozpočtem z roku 2012 počítal schválený rozpočet pro rok 2013 s poklesem celkových příjmů, a to o 8,3 mld. Kč, celkové výdaje měly být nižší o 13,3 mld. Kč a schodek tak měl klesnout o 5,0 mld. Kč.

Z předpokládaného poklesu celkových příjmů připadl na daňové příjmy a poplatky pokles o 7,3 mld. Kč, tj. o 1,3 %. Největší pokles pak proti rozpočtu z roku 2012 představovalo plánované inkaso DPH, a to o 9,6 mld. Kč, ale proti skutečnosti z roku 2012 byl u této daně předpokládán nárůst inkasa 12,3 mld. Kč., na což měla největší vliv novela zákona o DPH, která zvýšila obě sazby daně z přidané hodnoty o 1 % na 15 a 21 %. Rozpočet příjmů z pojistného na sociální zabezpečení byl proti rozpočtu z roku 2012 nižší o 6,2 mld. Kč, ale proti skutečnosti z roku 2012 očekával nárůst 6,3 mld. Kč.

Rozpočet nedaňových a ostatních příjmů zaznamenal nárůst 5,2 mld. Kč, tj. 3,7 %. Na tento růst měl dopad zejména plánovaný odvod státního podniku Lesy ČR, který dosáhl výše 6 mld. Kč. Rozpočet transferů přijatých z EU a z převodů Národního fondu byl meziročně nižší a klesl o 1,5 mld. Kč na 100,0 mld. Kč.

Celkové výdaje státního rozpočtu počítaly s nižším čerpáním prostředků oproti rozpočtu z roku 2012, a to o 13,3 mld. Kč, tj. o 1,1 %. Dále se počítalo s poklesem o 13,4 mld. Kč, jež připadl na běžné výdaje a s nárůstem 0,1 mld. Kč na výdaje kapitálové. Běžné výdaje vykázaly pokles především zásluhou nižšího rozpočtu na neinvestiční výdaje kapitoly Státního dluhu, zejména úroků, a to o 15,1 mld. Kč. Meziroční pokles byl také zaznamenán na straně neinvestičních transferů státním fondům, pokles činil 4,4 mld. Kč, dále zaznamenaly pokles i neinvestiční nákupy a související výdaje bez kapitoly Státní dluh, pokles činil 3,5 mld. Kč a nakonec neinvestiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně, kde pokles činil 3,0 mld. Kč. Naopak meziroční nárůst zaznamenaly výdaje na výplatu sociálních dávek, jež činil 7,1 mld. Kč.

Výraznější meziroční změny vykázal také rozpočet kapitálových příjmů, zejména pak rozpočet investičních transferů veřejným rozpočtům územní úrovně, kde činil pokles 13,4 mld. Kč. Příčinou poklesu byly nižší výdaje na Regionální operační programy. Naopak meziroční nárůst vykázaly investiční transfery státním fondům, který činil 8,5 mld. Kč. Nárůst byl způsoben vlivem vyšších výdajů do OP Doprava, např. u rozpočtu investičních transferů veřejným rozpočtům územní úrovně (pokles o 13,4 mld. Kč, zejména vlivem nižších výdajů na Regionální operační programy) či u rozpočtu investičních transferů státním fondům (růst o 8,5 mld. Kč, zejména vlivem vyšších výdajů do OP Doprava).

Mandatorní výdaje měly podle plánu dosáhnout výše 683,6 mld. Kč, to by ale znamenalo, že výdaje proti roku 2012 klesly o 7,2 mld. Kč, tj. o 1,0 %. Podíl mandatorních výdajů na celkových výdajích by tak zůstal ve výši 58,1 %, stejně jako tomu bylo v roce 2012. Za meziročním poklesem mandatorních výdajů stály výdaje na obsluhu státního dluhu, které klesly o 15,1 mld. Kč., výdaje na podporu v nezaměstnanosti, které poklesly o 2,7 mld. Kč. A dávky nemocenského pojištění, které se snížily o 2,5 mld. Kč. Naopak opačným efektem působily dávky na důchodové pojištění, a to včetně ozbrojených složek, s předpokládaným nárůstem 10 mld. Kč.

10.2 Celkové výsledky hospodaření státního rozpočtu

V roce 2013 dosáhly celkové příjmy státního rozpočtu výše 1 091,9 mld. Kč, celkové výdaje činily 1 173,1 mld. Kč a výsledný schodek byl 81,3 mld. Kč.

Daňové příjmy a poplatky dosáhly výše 550,2 mld. Kč při plnění rozpočtu na 99,3%, rozpočet nebyl dosažen o 4,0 mld. Kč a meziročním nárůstu 9,4 mld. Kč, tj. 1,7 %. (věta nedává smysl)

Největší podíl na růstu mělo inkaso DPH, které narostlo o 20,3 mld. Kč, Především zvýšením daňových sazeb o 1 % na 15 a 21 procent. Rozpočet byl u této daně přesáhnout o 8 mld. Kč. Naopak rozpočet nebyl dodržen u dalších daní. Rozpočet DPPO nebyl dosažen o 2,8 mld. Kč. A meziročně tak pokles o 7,7 mld. Kč.

Rozpočet spotřebních daní vč. energetických daní a odvodu z elektřiny ze slunečního záření nebyl naplněn o 5,8 mld. Kč a meziročně tak poklesl o 3,2 mld. Kč, důsledkem vlivu inkasa daně z minerálních olejů, které zaznamenalo meziroční pokles 2,1 mld. Kč a nesplnilo tak plán o 3,7 mld. Kč. Inkaso DPFO též nesplnilo plán, a to o 3,6 mld. Kč., přestože vykázalo nárůst 1,9 mld. Kč.

Příjmy z pojistného na sociální zabezpečení byly ve výši 372,2 mld. Kč a nedosáhly tak plánované výše o 5,6 mld. Kč, tj. o 1,5 %, ačkoliv zaznamenaly meziroční nárůst 0,7 mld. Kč, tj. 0,2 %. Dále pojistné na důchodové pojištění vykázalo meziroční nárůst 0,5 mld. Kč., tj. 0,1 % a dosáhlo celkové výše 332,5 mld. Kč. Příčinou byl především nižší (ve vztahu k predikci z července roku 2012) růst objemu mezd.

Složka nedaňových a kapitálových příjmů spolu s přijatými transfery byla hlavním důvodem vysokého meziročního růstu a naplnění celkových příjmů, jelikož dosáhla výše 169,5 mld. Kč. Překročila tak původní rozpočet po změnách o celých 10,8 mld. Kč. Dosažený meziroční nárůst vyšplhal do výše 30,4 mld. Kč. Tento růst byl z velké části ovlivněn růstem příjmů z EU/FM na společné programy EU a ČR. Programy vykázaly příjem 115,2 mld. Kč, což znamenalo meziroční nárůst 29,2 mld. Kč. Na meziroční nárůst nedaňových příjmů měl vliv také odvod státního podniku Lesy ČR, který dosáhl výše 6 mld. Kč a jenž nebyl odveden v přechozím roce 2012. Výdajová strana státního rozpočtu dosáhla výše 1 173,1 mld. Kč a na rozdíl od rozpočtu po změnách vykázala pokles 17,6 mld. Kč a představovala meziroční nárůst 20,7 mld. Kč. Podíl celkových výdajů a HDP činil v roce 2013 30,21 %, zatímco v roce 2012 to bylo 29,96 %. HDP meziročně vzrostlo z 3 845,9 mld. Kč na 3 883,8 mld. Kč.

Běžné výdaje státního rozpočtu byly ve výši 1070,8 mld. Kč rozpočtu po změnách, a vykazovaly tak meziroční nárůst 32,0 mld. Kč, Sociální dávky tvořily největší část běžných výdajů, a to konkrétně 489,7 mld. Kč a meziročně vzrostly o 8,6 mld. Kč neboli o 1,8 %. Výdaje na důchody meziročně vzrostly o 0,8 mld. Kč. Výdaje na úroky kapitoly Státního dluhu dosáhly výše 57,5 mld. Kč a meziročně vzrostly o 0,8 mld. Kč. Na meziročním nárůstu běžných výdajů se podílely také transfery státním fondům, které vzrostly o 8,6 mld. Kč, dále transfery příspěvkovým organizacím, které vzrostly o 4,2 mld. Kč, odvody vlastních zdrojů ES do EU, jejichž částka se zvýšila o 2,4 mld. Kč, výdaje na platy a ostatní platby za odvedenou práci a pojistné se zvýšily o 1,9 mld. Kč a neinvestiční nákupy a související výdaje, které meziročně dosáhly o 1,5 mld. Kč více.

Kapitálové výdaje, které dosáhly výše 102,3 mld. Kč vykázaly meziroční pokles 11,3 mld. Kč. Za zmíněným meziročním poklesem stálo především čerpání transferů Státního fondu dopravní infrastruktury (dále jen „SFDI“), které vykázaly meziroční pokles 11,2 mld. Kč, ale na rozdíl od rozpočtu po změnách byla zaznamenána úspora 11,7 mld. Kč. Meziroční pokles byl tak z části vykompenzován neinvestičními transfery SFDI, jež vykázaly meziroční nárůst 5,7 mld. Kč a dosáhly tak celkové částky 5,9 mld. Kč.

Mandatorní výdaje dosáhly 669,3 mld. Kč. Podíl mandatorních výdajů na celkových výdajích se z předchozích 56,7 % z roku 2012, zvýšil na 57,1 %, vykázaných v roce 2013. Vyšší meziroční nárůst byl způsoben především zvýšenými sociálními transfery, které činily 9 mld. Kč a týkalo se to konkrétně dávek pomoci ve hmotné nouzi, dávek pro osoby se zdravotním postižením a dále pak dávek státní sociální podpory a pěstounské péče. Na meziroční nárůst mandatorních výdajů měly také vliv odvody a příspěvky do rozpočtu EU a transfery mezinárodním organizacím v celkové výši 3,7 mld. Kč.

Výsledkem hospodaření státního rozpočtu byl v roce 2013 schodek v celkové výši 81,3 mld. Kč, který byl oproti plánovanému rozpočtu nižší o 18,7 mld. Kč a o 19,7 mld. Kč nižší, než byl v roce 2012, tehdy činil 101 mld. Kč. Podíl skutečného státního rozpočtu a HDP byl o 0,53 % nižší než v roce 2012. V roce 2013 činil podíl 2,09 %.

11 Státní rozpočet pro rok 2014

(podle tabulky číslo 9 a 10 z přílohy a z portálu Ministerstva financí ČR)

11.1 Změny oproti skutečnosti 2013

Ve srovnání s rozpočtem z roku 2013 počítal schválený rozpočet pro rok 2014 s nárůstem celkových příjmů, a to o 21,9 mld. Kč, celkové výdaje zaznamenaly nárůst 33,9 mld. Kč a schodek tak vzrostl o 12 mld. Kč.

Z předpokládaného nárůstu celkových příjmů připadl na daňové příjmy a poplatky celkový nárůst 8,3 mld. Kč. Předpokládaný výběr DPH se zvýšil, proti plánovanému rozpočtu 2013, o 6,7 mld. Kč, naopak oproti skutečnosti z roku 2013, byl v roce 2014 nižší o 1,3 mld. Kč.

Rozpočet příjmů z pojistného na sociální zabezpečení vykázal nárůst 5,1 mld. Kč oproti rozpočtu z roku 2013. Plánovaný nárůst byl predikován na základě makroekonomických předpovědí o meziročním tempu růstu objemu mezd pro rok 2014 a na základě stavu vyměřovacích základů pro pojistné v roce 2013.

Rozpočet nedaňových a ostatních příjmů vykázal meziroční nárůst 8,4 mld. Kč. Nárůst byl ovlivněn především předpokládanými příjmy Českého telekomunikačního úřadu z vyvolávací ceny aukce uvolněných kmitočtů ve výši 8,5 mld. Kč. Rozpočet příjmů z EU/FM vykázal meziroční pokles 1 mld. Kč a klesl tak na 99 mld. Kč.

Výdaje státního rozpočtu počítaly s o 33,9 mld. Kč vyšším čerpáním prostředků, než jak tomu bylo v roce 2013. Běžné výdaje v tomto roce vzrostly o 56,7 mld. Kč, naproti tomu kapitálové výdaje se snížily o 22,8 mld. Kč.

Na nárůst běžných výdajů měl vliv zejména vyšší rozpočet neinvestičních transferů státním fondům, a to o 16,3 mld. Kč. Dále vzrostl rozpočet neinvestičních transferů podnikatelským subjektům o 9,1 mld. Kč, na což měl největší vliv nárůst výdajů rozpočtovaných v kapitole Ministerstva průmyslu a obchodu, tykající se především dotací na obnovitelné zdroje energie a výdajů do OP podnikání a inovace).

Rozpočet sociálních dávek vykázal meziroční nárůst 7,8 mld. Kč. Další výdaje, v rámci běžných výdajů, které vykázaly nárůst, byly tyto: Transfery veřejným rozpočtům územní úrovně (5,1 mld. Kč), platby od státu do systému veřejného zdravotního pojištění za státní pojištěnce (4,7 mld. Kč), výdaje na platy, ostatní platby za provedenou práci a pojistné (4,2 mld. Kč) a transfery příspěvkovým a podobným organizacím (4 mld. Kč). Oblast nákupu služeb naopak vykázala pokles 3,5 mld. Kč.

Rozpočet kapitálových výdajů zaznamenal pokles oproti předchozímu roku 2013 o 22,8 mld. Kč. Největší pokles pak vykázalo Ministerstvo dopravy, vlivem poklesu rozpočtu výdajů krytých příjmy z rozpočtu EU, a to o 4,2 mld. Kč, dále z přesunu částky 8,3 mld. Kč v roce 2014 do neinvestičních transferů SFDI s určením na opravy a údržbu celostátních a regionálních drah. Další ministerstva, která zaznamenala snížení výdajů, byla: Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo pro místní rozvoj a Ministerstvo kultury.

Mandatorní výdaje měly, podle plánu, vyšplhat do výše 702,8 mld. Kč, což by ale znamenalo nárůst proti předchozímu roku 2013 o 17,2 mld. Kč. Podíl mandatorních výdajů na celkových výdajích měl meziročně klesnout o 0,2 % na 58,1 %. Meziroční nárůst byl především ovlivněn sociálními transfery, které v roce 2014 narostly o 8,9 mld. Kč, z nichž nejvíce tvořily dávky pomoci v hmotné nouzi a dávky pro osoby zdravotně postižené, které celkově narostly o 4,3 mld. Kč. Dále narostla platba státu do systému zdravotního pojištění o 4,7 mld. Kč.

11.2 Celkové výsledky hospodaření státního rozpočtu

Celkové příjmy dosáhly v roce 2014 částky 1133,8 mld. Kč, celkové výdaje částky 1211,6 mld. Kč a hospodaření tak skončilo schodkem ve výši 77,8 mld. Kč.

Daňové příjmy a poplatky dosáhly výše 569,6 mld. Kč. Meziročně tedy zaznamenaly nárůst 7,1 mld. Kč. Na růstu se podílelo nejvíce inkaso DPH, s celkovým nárůstem 10,3 mld. Kč a inkaso DPPO s celkovým nárůstem 7,9 mld. Kč. Inkaso DPFO rovněž vykázalo nárůst, a to o 3,2 mld. Kč, ale i přesto nebyl naplněn plánovaný rozpočet o 4,7 mld. Kč. Dále inkaso spotřební daně z tabákových výrobků nesplnilo plánovaný rozpočet, a to o celkových 3,4 mld. Kč. Inkaso spotřební daně z minerálních olejů vykázalo meziroční nárůst 3,2 mld. Kč, ale ani tak nedosáhlo plánované výše o 1,6 mld. Kč. Příjmy z pojistného na sociální zabezpečení dosáhly výše 382,9 mld. Kč a meziročně narostly o 10,7 mld. Kč. Výši těchto příjmů určily především příjmy z pojistného na důchodové pojištění, jež dosáhly výše 341,9 mld. Kč a meziročně vzrostly o 9,5 mld. Kč.

Nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté transfery se rovněž velkou částí podílely na celkových příjmech, a to konkrétně částkou 181,3 mld. Kč, což činilo o 11,8 mld. Kč více než v roce 2013. I přes celkovou výši a meziroční nárůst nebyla naplněna rozpočtovaná výše, a to konkrétně o 1,7 mld. Kč.

Celkové výdaje za rok 2014 činily 1 211,6 mld. Kč a meziročně narostly o 38,5 mld. Kč. Podíl celkových výdajů na HDP se oproti roku 2013 snížil, a to z 28,71 % na 28,40 %.

Běžné výdaje, které byly celkově 1 100,1 mld. Kč, představovaly meziroční nárůst o 29,3 mld. Kč. Největší položku tvořily opět sociální dávky, které dosáhly výše 496 mld. Kč a meziročně vzrostly o 6,3 mld. Kč. Výdaje na důchody pak meziročně vzrostly o 3,1 mld. Kč.

Výdaje na obsluhu státního dluhu dosáhly výše 55,9 mld. Kč, což představovalo meziroční pokles o 1,9 mld. Kč.

Kapitálové výdaje, jež dosáhly výše 111,5 mld. Kč, zaznamenaly meziroční nárůst 9,2 mld. Kč, na čemž se podílely výdaje kapitol na programy spolufinancované z rozpočtu EU, které vzrostly o 17,9 mld. Kč. Zahrnut zde byl například OP Životní prostředí, kde výdaje vzrostly o 14,8 mld. Kč.

Mandatorní výdaje dosáhly výše 685,1 mld. Kč a představovaly nárůst proti roku 2013 o 13,8 mld. Kč. Podíl mandatorních výdajů na celkových výdajích se oproti roku 2013 snížil z 57,2 % na 56,5 %. Mezi oblastí, které zaznamenaly největší meziroční nárůst, patřily zejména sociální transfery s nárůstem 7 mld. Kč, důchody vzrostly o 3,4 mld. Kč a dávky nemocenského pojištění o 1,9 mld. Kč. Dále platba státu do zdravotního pojištění

zaznamenala nárůst o 6,2 mld. Kč a v neposlední řadě také odvody do rozpočtu EU, které vzrostly o 1,8 mld. Kč.

Výsledkem hospodaření státního rozpočtu za rok 2014 byl schodek v celkové výši 77,8 mld. Kč, což bylo o 3,5 mld. Kč méně než v předchozím roce 2013. Podíl schodku státního rozpočtu na HDP se oproti roku 2013 snížil o 0,17 %.

12 Státní rozpočet 2015

(podle tabulky číslo 11 a 12 z přílohy a z portálu Ministerstva financí ČR)

12.1 Příjmy státního rozpočtu

Za meziročním nárůstem celkových příjmů 100,7 mld. Kč stojí především daňové příjmy, a to včetně inkasa pojistného na sociálním zabezpečení, které vzrostly o 48,7 mld. Kč. Spolu s inkasem vzrostly také (é) příjmy z EU, (chybí) a to o 48,5 mld. Kč. Rozpočet byl překročen o 25,5 mld. Kč, a to vlivem překročení rozpočtu inkasa DPPO o 10,6 mld. Kč, dále DPH, které vzrostlo o 7,3 mld. Kč a pojistného na SZ, které vzrostlo o 3,9 mld. Kč, spotřební daně z tabákových výrobků a daně z minerálních vod, celkový nárůst o 7,8 mld. Kč. Inkaso DPH dosáhlo výše 236,6 mld. Kč a vykázalo tak meziroční nárůst 6,4 mld. Kč. Oproti roku 2014 se dokonce počítalo s poklesem inkasa o 0,9 mld. Kč. V případě, že by byly vyloučeny všechny vlivy, které ovlivnily nižší inkaso, byl by meziroční nárůst cca 17 mld. Kč.

Inkaso všech spotřebních daní, tedy včetně energetických daní a odvodu z elektřiny ze slunečního záření, dosáhlo výše 143 mld. Kč, což představuje nárůst proti roku 2014 od 9 mld. Kč a o 7 mld. Kč nárůst proti plánovanému rozpočtu.

Inkaso ze spotřební daně tabákových výrobků vykázalo také nárůst, a to o celkových 6,2 mld. Kč. Podle ČSÚ vzrostla spotřeba tabákových výrobků v ČR o 2,4 % v roce 2014 a lze tedy předpokládat, že v roce 2015 tomu bylo podobně. Inkaso spotřební daně tak přesáhlo plánovanou výši.

Daně z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti dosáhly meziročního nárůstu 3,6 mld. Kč a celková výše pak dosáhla 91,2 mld. Kč. Do plánovaného rozpočtu však chybělo 1,2 mld. Kč. Důvodem bylo zvýšení slevy na druhé a další dítě a uplatnění základní slevy u pracujících důchodců. V případě, že by se tyto změny neudály, inkaso by pravděpodobně vykázalo meziroční nárůst 2,4 mld. Kč.

Daně z příjmu fyzických osob dosáhly výše 103,1 mld. Kč a meziročního nárůstu 4,8 mld. Kč. Nebyl však naplněn plán, který počítal s příjmem o 1,7 mld. Kč vyšším.

Inkaso DPPO dosáhlo výše 99,6 mld. Kč, což znamenalo meziroční nárůst 10,2 mld. Kč a překročení plánovaného rozpočtu o 10,6 mld. Kč. Zároveň to lze považovat za nejlepší výsledek od dob finanční krize v roce 2008. V prosinci 2015 dosáhlo inkaso 20,3 mld. Kč, zatímco v prosinci roku 2014 to bylo 18,2 mld. Kč.

Příjmy z majetkových daní dosáhly 6,8 mld. Kč, což bylo o 2,6 mld. Kč méně než v předchozím roce 2014. Pokles souvisí s vratkami na dani darovací z bezúplatného nabytí emisních povolenek z let 2011 a 2012, jež dosáhly 4,5 ml. Kč. Nebýt těchto vratek, dosáhl by příjem z majetkových daní nárůstu 1,8 mld. Kč.

Příjem z pojistného na sociální zabezpečení dosáhl výše 404,6 mld. Kč, což bylo oproti plánu více o 3,9 mld. Kč a meziroční nárůst byl ve výši 21,7 mld. Kč.

Nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté transfery ve výši 233,3 mld. Kč byly proti plánu nižší o 3,9 mld. Kč, ale zaznamenaly meziroční nárůst 52,0 mld. Kč. Na nárůstu se nejvíce podílely příjmy z EU, které dosáhly 170,6 mld. Kč, což znamená, že byly oproti předchozímu roku vyšší o 48,5 mld. Kč.

12.2 Výdaje státního rozpočtu

Celkové výdaje za rok 2015 dosáhly výše 1297,3 mld. Kč, což představovalo meziroční nárůst 85,7 mld. Kč.

Meziroční nárůst způsobily zejména výdaje na spolufinancování programů ČR a EU, které vzrostly o 57,8 mld. Kč a jejich celková výše dosáhla 206,7 mld. Kč. Meziroční nárůst zaznamenaly také sociální dávky, a to konkrétně o 10,5 mld. Kč, z čehož nejvíce připadlo na důchody, celkem 9,4 mld. Kč.

V rámci běžných výdajů byl největší objem prostředků vynaložen na sociální dávky, jež dosáhly výše 506,5 mld. Kč, což představovalo meziroční nárůst 10,5 mld. Kč a celkovou úsporu 5,2 mld. Kč oproti rozpočtu z roku 2014. Meziroční nárůst výdajů byl způsoben především růstem výdajů na důchody, o 9,4 mld. Kč. Největší úspory bylo dosaženo v oblasti podpory v nezaměstnanosti, konkrétně 2,3 mld. Kč. Úsporu způsobil pokles nezaměstnanosti a také pokles dávek pomoci v hmotné nouzi, celkem 1 mld. Kč. Celkový podíl sociálních dávek na celkových výdajích činil 39 %, což představovalo pokles o 1,9 % proti roku 2014.

Neinvestiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně dosáhly výše 117,5 mld. Kč. Na čerpání transferů se podílely zejména převody prostředků na přímé náklady škol zřizovaných obcemi a kraji ve výši 85,7 mld. Kč. Týkalo se to 6 záloh regionálnímu školství, které byly vyplaceny ve výši 81,5 mld. Kč a o 4 čtvrtletní zálohy soukromému školství ve výši 4,2 mld. Kč.

Pojistné na veřejné zdravotní pojištění (platba státu za tzv. státní pojištěnce) dosáhlo výše 61,0 mld. Kč a zaznamenalo meziroční nárůst 1,1 mld. Kč, což bylo způsobeno zvýšením plateb za státní pojištěnce na 845Kč/měsíc. Příznivý vývoj v oblasti zaměstnanosti vedl k úspoře proti rozpočtu ve výši 0,9 mld. Kč.

Výdaje související s obsluhou státního dluhu vyšplhaly do výše 53,2 mld. Kč, což znamená, že meziročně klesly o 2,7 mld. Kč a zaznamenaly úsporu proti rozpočtu po změnách o 4,2 mld. Kč.

Kapitálové výdaje dosáhly 176,2 mld. Kč a představovaly tak meziroční nárůst 64,7 mld. Kč a navýšení proti rozpočtu po změnách o 13,3 mld. Kč. Vzhledem k překročení rozpočtu po změnách bylo dosaženo možnosti čerpání nároků z nespotřebovaných výdajů, jež v rámci investic dosáhly 61,8 mld. Kč neboli o 14,8 mld. Kč více než v předchozím roce 2014.

Rozhodujícím faktorem meziročního nárůstu byly výdaje na spolufinancování společných programů EU a ČR, a to ve výši 145,6 mld. Kč, což představuje nárůst o 57,5 mld. Kč oproti roku 2014. Nejsilnější faktorem při čerpání měly výdaje v rámci OP Doprava, jež dosáhly celkem 41,4 mld. Kč a meziročního nárůstu 27,9 mld. Kč. OP Životní prostředí pak dosáhl 32,2 mld. Kč, OP podnikání a inovace 24 mld. Kč, Regionální OP 21,3 mld. Kč, Integrovaný OP 10,2 mld. Kč a OP Výzkum a vývoj pro inovace 8,2 mld. Kč.

Meziroční nárůst zaznamenaly také investiční transfery podnikatelským subjektům, a to konkrétně o 17,2 mld. Kč, jež byly tvořeny především výdaji kapitoly Ministerstva průmyslu a obchodu v rámci OP Podnikání a investice.

PRAKTICKÁ ČÁST

13 Efektivita výdajů státního rozpočtu

V první části se autor věnuje vybraným výdajům a hodnotí jejich efektivitu z pohledu dopadu na výkonnost ekonomiky. Ve druhé části se autor věnuje zhodnocení efektivitu výdajů státního rozpočtu, a to konkrétně z pohledu tří ukazatelů. Za hlavní ukazatele byly vybrány: Státní dluh, HDP a výši nominálních a starobních důchodů v ČR. Zatímco u prvního ukazatele (státního dluhu) je očekáváno, při správném využití vládních výdajů a příznivém výsledku hospodaření, postupné snižování, u dalších dvou ukazatelů (HDP a důchodů) je naopak předpokládáno navýšení, jež by naznačovalo, že česká ekonomika zaznamenává růst. Pomocné grafy a tabulky je možno vidět v příloze.

13.1 Zhodnocení efektivitu výdajů

Podle údajů z 2. část Bakalářské práce: „Celkové příjmy a výdaje státního rozpočtu“ a podle tabulek 1 až 12 z přílohy byl vypočítán celkový růst výdajů ve sledovaném období. (Tabulka č. 17, přílohy)

Největším výdajem byly ve sledovaném období mandatorní výdaje, jejichž celkový nárůst činil 78,7 mld. Kč. Do mandatorních výdajů patří sociální výdaje, výdaje spojené s obsluhou státního dluhu, investiční pobídky a také platy státních zaměstnanců

Největší nárůst (z mandatorních výdajů) činily sociální výdaje, nejvyšší nárůst tak vykazalo Ministerstvo práce a sociálních věcí, a to konkrétně 57 mld. Kč, přičemž v každém roce ve sledovaném období tyto výdaje rostly v průměru o 11,4 mld. Kč ročně. Nárůst těchto výdajů byl způsoben jednak nárůstem počtu lidí, pobírající starobní důchod, ale také nárůstem počtu lidí, kteří pobírají různé sociální dávky, ať už je to podpora v nezaměstnanosti, dávky v hmotné nouzi, rodičovské dávky nebo celkové porodné, které v roce 2015 činilo 13 000 Kč na 1 dítě a 23 000 Kč na dvojčata. Všechny tyto a jim podobné sociální výdaje dělají z ČR tzv. „welfare state“ neboli stát sociálního blahobytu. Takový systém je velkou bariérou pro růst ekonomiky a je také důvodem stále se zvětšujícího zadlužení státu, protože rostoucí výdaje je potřeba někde vybrat. Autor se přiklání k variantě vrátit tyto peníze lidem v podobě nižších daní a nižší odvodů ze zaměstnání, čistá mzda by tak vzrostla a snížil by se celkový počet lidí, pobírající sociální dávky. (35)

Další příkladem růstu výdajů je byrokratická zátěž, která rovněž spadá do mandatorních výdajů. Neustálé zásahy do podnikatelského prostředí, regulace a omezení, vysoké daňové

sazby a vysoké náklady za zaměstnance nemotivují lidi k samostatně výdělečné činnosti a vytváření nových pracovních míst. Narůstající byrokracie opět stojí nemalé peníze a jen v období vládní koalice ANO, ČSSD a KDU-ČSL přibylo 23 000 nových státních úředníků. Přibývání byrokratické zátěže nepodporuje růst ekonomiky, pouze navyšuje výdaje. Zde je vidět příklad Keynesiánského myšlení, tedy teorie, při které má stát neustálou potřebu regulovat a zasahovat do všech aspektů života občanů, autor by se opět přiklonil k opačné teorii, tj. redukci počtu úředníků a redukci regulací a omezení, uvolnění podnikatelského prostředí a snížení daňových sazeb, což následně povede k vyšší výkonnosti ekonomiky a vyšším mzdám. (35)

Se zásahy státu souvisí další výdaje a jedním z nich jsou investiční pobídky pro zahraniční firmy. Tvorba investičních pobídek je jedním z příkladů Keynesiánského pohledu, ve kterém jde hlavně o co nejnižší nezaměstnanost. Snižování nezaměstnanosti je tedy jedním z hlavních důvodů investičních pobídek, dokládají to také dotace zahraničním firmám na nová pracovní místa. V roce 2014 nabízela vláda 200 000 Kč na nové pracovní místo a v roce 2015 šlo na investiční pobídky 5 mld. Kč. Takový systém není spravedlivý, protože pobídky nakonec zaplatí české firmy a podnikatelé, kteří na žádné výhody nedosáhnou. Peníze za investiční pobídky by se mohly vrátit domácím firmám ve formě nižších daní a nižších odvodů za zaměstnance. Peníze by byly využity na vlastní rozvoj a investice, to by vytvořilo nová pracovní místa, rostla by výroba, HDP by se zvyšovalo, tím pádem také výkonnost české ekonomiky, ČR by se stávala konkurenceschopnější a nezaměstnanost by se snižovala. (33)

Specifickým výdajem, jsou výdaje na nevládní neziskové organizace typu Člověk v tísni a HateFree Cultural (HFC). Tyto organizace jsou spolu s dalšími financovány ze státního rozpočtu. V roce 2014 činily výdaje téměř 200 mil. Kč, přičemž tyto organizace v ČR nejsou zapotřebí. HFC má v programu boj proti nenávisti, přičemž způsob jakým to tato organizace provádí, hraničí s bojem proti svobodě slova a projevu. Jinými slovy, HFC vede boj s majoritní společností, která ale tuto organizaci financuje z daní. Tím, že HFC neustále upozorňuje na nenávist ze strany majoritní společnosti a rozděluje místa podle „HateFree Zone“, sama rozděluje společnost a způsobuje konflikty. Jiným příkladem je organizace Člověk v tísni, jež má za úkol pomáhat lidem v nouzi. K tomuto účelu má ČR rozvinutý sociální a solidární systém, budovaný už od 90. let. Není tedy důvod, proč bychom měli financovat další organizaci, která bude v ČR dělat totéž, co už dělá sociální systém. Jako řešení by autor viděl zastavení financování těchto organizací. (37)

13.2 Zhodnocení státního dluhu za roky 2010 až 2015

Při hodnocení efektivity státního dluhu bylo vycházeno z tabulky č. 13, přílohy. Ve svých tvrzeních se autor opíral konkrétně o údaje týkající se růstu a poklesu státního dluhu, dále bylo uvažováno o faktorech, které je způsobily.

Z tabulky č. 13 přílohy, lze vypožorovat, že státní dluh neustále roste od sledovaného roku 2010 až do roku 2015. První 2 roky je nárůst ztelnější. Zvětšil se konkrétně o 8,86 % v roce 2011 a o 12,11 % v roce 2012. Následující roky 2013, 2014 a 2015 již takový nárůst nezaznamenaly, ale státní dluh se stále zvyšoval v průměru o 1,3 %. Konkrétněji vystoupal o 0,74 % v roce 2013, o 1,73 % v roce 2014 a o 0,94 % v roce 2015. Pro úplnost, v roce 2010 vzrostl dluh oproti předchozímu roku 2009 o 23,46 % a celkový navýšení státního dluhu za sledované období 2010 až 2015 bylo 26,25 %, konkrétně 381,8 mld. Kč.

Nepatrný nárůst za roky 2013 až 2015 lze přisoudit příznivějšímu růstu české ekonomiky, jenž za poslední dva roky ve sledovaném období činil 2,5 %. V předchozích letech však zaznamenala česká ekonomika pokles v průměru o 1 %. Nárůst v průměru 1,13 % lze také vysvětlit snižováním státní dluhové rezervy, která v roce 2013 klesla o 110 mld. Kč a v roce 2014 o dalších 36 mld. Kč. Celkem se tedy státní dluhová rezerva snížila o 146 mld. Kč. Tento pokles nevypovídá o efektivním využití výdajů, ale spíše o boji mezi politickými stranami. Snižování státní dluhové rezervy není tudíž východiskem z celkového zadlužení státu, neznačí ani ekonomický růst, spíše jen prohlubuje celkový dluh.

V posledních dvou letech sledovaného období dosáhla česká ekonomika určitého růstu, a to konkrétně 2,5 %. Důkazem snižování státní rezervy (viz. tabulka) je fakt, že za poslední 3 roky ve sledovaném období byl zaznamenán nižší nárůst státního dluhu než nárůst celkového deficitu. Řešením je tedy odčerpání státní rezervy, popřípadě rozprodej majetku.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Schodek (deficit) mld.	156.4	142.8	101	81.3	77.8	62.8
Růst schodku mld. Kč	-38.6	-13.6	-41.8	-19.7	-3.5	-15
Státní dluh mld.	1344.1	1499.4	1667.6	1683.3	1663.7	1673
Růst dluhu mld. Kč	165.9	155.3	168.2	15.7	-19.6	9.3

Tabulka 1 Vývoj státního schodku a státního dluhu 2010 až 2015, Ministerstvo financí, vlastní zpracování

Z tabulky č. 1 je patrné, že první 3 roky sledovaného období byl deficit státního rozpočtu nižší než celkový nárůst dluhu. Z toho vyplývá, že si vláda zapůjčila více, než potřebovala pro vyrovnání deficitu a tvořila tak státní rezervu. Naopak v posledních 3 letech

sledovaného období, tedy v letech 2013 až 2015, vidíme vyšší deficit, než byl nárůst státního dluhu, který v roce 2014 klesl oproti minulému roku o 19,6 mld. Kč. Tento vývoj naznačuje, že byla odčerpána státní rezerva.

Ze zákona vyplývá, že pokud si vláda půjčí větší objem peněžních prostředků, než kolik potřebuje na vyrovnání státního deficitu, jsou tyto přebytky použity jako rezerva pro vyloučení případných budoucích rizik. Jedním z nich může být vysoký deficit, dále nemožnost vydání potřebného množství státních dluhopisů, nebo také vydání dluhopisů s vysokým úrokem.

13.2.1 Shrnutí

V roce 2012 činila státní rezerva 360 mld. Kč. V roce 2013 byla snížena o 110 mld. Kč, dále pak v roce 2014 o dalších 36 mld. Kč a v roce 2015 o 43,2 mld. Kč. Na jedné straně, podle dat Ministerstva financí, skutečně existuje přímá úměra mezi snižováním státní dluhové rezervy neboli umořovacího účtu státní pokladny a poklesem deficitu. Na straně druhé však zvyšuje zadlužení České republiky a snížením rezervy se vláda vystavuje budoucímu riziku nepříznivé situace na trhu a poklesu ekonomiky. V takovém případě by se běžně použily prostředky ze státních rezerv, které však nebudou dostupné. Vzhledem k tomu, že česká ekonomika zaznamenává růst a situace je příznivá, neexistuje jiný důvod pro snižování státní rezervy než politický boj. Z hlediska ukazatele státního dluhu, nebyly prostředky vynaloženy efektivně, protože se Česká republika neustále zadlužuje. (10.)

13.3 Zhodnocení HDP za roky 2010 až 2015

HDP je dalším ukazatelem, který byl sledován. Ve svých tvrzeních se autor opíral o data z tabulky (viz. níže), dále pak o statistické údaje ČSÚ.

HDP v běžných cenách	2010	2011	2012	2013	2014	2015
HDP mld. Kč	3667,6	3807,2	4041,9	4077,3	4261	4477
růst %	2.2	1.7	-1,2	1,2	2	4.3
HDP na obyvatele	360444	364249	365955	369507	404843	416980

Tabulka 2 Vývoj HDP v letech 2010 až 2015, zdroj (11), vlastní zpracování

Podle údajů z tabulky zaznamenává HDP stabilní nárůst v průměru o 1,90 %, vyjma roku 2012, kdy HDP meziročně pokleslo o 1,2 %. Největšího vzestupu HDP za sledované období bylo dosaženo v roce 2015, a to celých 4,3 %, při HDP na obyvatele 416 980 Kč (\$ 17252). Nejnižší nárůst byl zaznamenán v roce 2013, a to 1,2 % s HDP na obyvatele 369 507 Kč. Pro úplnost, v roce 2009 vykázalo HDP pokles o 4,1 %.

V případě roku 2010, kdy činil nárůst HDP 2,2 % byl zaznamenán zcela odlišný vývoj dvou základních složek HDP, a to hrubá přidaná hodnota (HPH), která vzrostla o 3,1 % a daně z produktů, které v roce 2010 klesly o 4,8 %. Česká ekonomika tedy v roce 2010 rostla a na jejím zvyšování se aktivně podílelo odvětví zpracovatelského průmyslu. Svou roli zde sehrály zejména exportně orientované firmy a odvětví, které využily prostoru, jenž byl poskytnut obnovením zahraniční konjunktury. Patří sem např. výroba dopravních prostředků, strojírenský a elektrotechnický průmysl. Celkový vývoj HDP byl nepříznivě poznamenán snížením rozpočtových výdajů.

Výdaje domácností, vládních a neziskových organizací vykázaly nárůst, byl však nižší, než se očekávalo. Činil pouze 0,4 %, přičemž nadále klesal ve druhé polovině roku 2010. V roce 2010 prudce vzrostl rozvoj solární energetiky a přibyla také možnost zrychleného odepisování dopravních prostředků. Ani tyto dva faktory se však výrazně nepodepsaly na celkovém HDP v roce 2010. Vliv naopak měla tvorba hrubého kapitálu, která vzrostla o 4,2 % oproti roku 2009. Vysoký nárůst zaznamenal zahraniční obchod, který se zvýšil o 17,6 %.

Celková zaměstnanost v roce 2010 nevykázala vysoký nárůst. Celkový nárůst byl pouze 0,1 % oproti roku 2009, přičemž největší vzestup zaměstnanosti vykázala odvětví stavebnictví, tržních služeb a obchodu. (12)

V roce 2011 zaznamenalo HDP meziroční nárůst oproti roku 2010 o 1,7 %. Stejně jako u přechodného roku se na zvyšování HDP podílel zpracovatelský průmysl, ačkoliv se jeho přírůstky v průběhu roku snižovaly. Na rozdíl od předchozího roku 2010 zaznamenal rok 2011 výrazný vzestup v odvětvích dopravy a skladování, pokles vykázalo naopak stavebnictví.

Výdaje byly v průběhu roku stabilní. Posilující vývoj v zahraničním obchodě zabezpečoval růst poptávky, naopak spotřeba domácností klesala. V roce 2011 byl vykázán pokles tvorby fixního kapitálu, na což měl vliv zejména propad investiční aktivity podnikatelských subjektů i vládních institucí. Spotřeba domácností zůstala přibližně na úrovni předchozího roku.

Celková zaměstnanost se v roce 2011 oproti roku 2010 zvýšila o 0,3 %. (13)

Rok 2012 byl jediným rokem ve sledovaném období, kdy došlo k poklesu HDP oproti předchozímu roku, a to konkrétně o 1,2 %. Stejně jako v přechodím roce, bylo v roce 2012 znatelné snížení investiční aktivity podnikatelských a vládních subjektů, na což doplatilo

zejména odvětví stavebnictví. Kromě stavebnictví zaznamenala pokles také odvětví zpracovatelského průmyslu a zemědělství. Na růstu HDP se naopak podílelo zvyšování spotřební daně na tabákové výrobky, které bylo způsobeno předzásobením, jež souviselo s plánovaným zvýšením daňových sazeb v následujícím roce 2013.

Rok 2012 tak zaznamenal i pokles spotřeby domácností a tvorby fixního kapitálu oproti přechozímu roku, který nevykompenzoval ani pozitivní vývoj zahraničního obchodu, jež vzrostl o 4,3 %.

Negativně se také na růstu HDP podílel vývoj daní z produktů, které meziročně poklesly o 2 %. Na straně poptávky měly na pokles HDP vliv nižší výdaje domácností, jež se zmenšily o více než 3 %. (14)

Poslední 3 roky ve sledovaném období vykázaly stabilní a zvyšující se meziroční nárůst, a to konkrétně o 1,2 % v roce 2013, o 2 % v roce 2014 a o 4,3 % v roce 2015.

Z hlediska poptávky v roce 2013 vzrostly výdaje na konečnou spotřebu, a to konkrétně o 0,4 %, přičemž se vládní výdaje zvýšily o 1,9 % a výdaje domácností naopak poklesly o 0,2 %. Domácnosti utratily, ve srovnání s přechozím rokem 2012, více v oblasti oděvů, elektřiny a tepla, bytového textilu, audio a video produktů. Méně pak utratily domácnosti např. za potraviny, alkoholické nápoje, nábytek nebo rekreaci a léčiva.

Rok 2013 byl taktéž příznivý pro zahraniční obchod, který zaznamenal nárůst oproti přechozímu roku o 0,8 %, přičemž se dovozní ceny snížily o 0,3 % a vývozní ceny naopak vzrostly o 1,3 %.

Z hlediska nabídky v roce 2013 poklesla hrubá přidaná hodnota o 0,8 %, k jejíž tvorbě pozitivně přispělo odvětví peněžnictví a pojišťovnictví. Klíčové odvětví, za které je považován zpracovatelský průmysl mělo na meziroční vývoj neutrální vliv.

Meziroční pokles vykázaly také daně z produktů, a to konkrétně o 1,5 %. První 3 čtvrtletí se stabilně snižoval o 3 % a v následném 4. čtvrtletí vzrostl o 5,5 %, což bylo způsobeno vysokým inkasem spotřební daně z tabákových výrobků.

Celková zaměstnanost meziročně vzrostla o 0,9 %, ale počet odpracovaných hodin klesl o 0,8 %. (15)

HDP se v roce 2014 opět zvýšilo a tentokrát o celá 2 %.

Z hlediska poptávky se na zvyšování HDP podílel opět zahraniční obchod, jehož bilance zboží a služeb dosáhla 292,6 mld. Kč. Samotný vývoz vzrostl o 8,8 % a dovoz o 9,6 %.

Meziročně narostly také výdaje na konečnou spotřebu, a to konkrétně o 1,7 %. Domácnosti vykázaly vyšší meziroční výdaje o 1,7 %, a to zejména na bytové vybavení, dopravu a dopravní prostředky, dále pak na rekreaci, odívání a potraviny. Vládní výdaje se meziročně zvýšily o 1,6 %.

Z hlediska poptávky v roce 2014 vzrostla hrubá přidaná hodnota o 2,6 %, což způsobilo obnovení růstu zpracovatelského průmyslu, jehož přínos byl v průběhu roku více než poloviční. Kromě zpracovatelského průmyslu přispěla ke zvýšení HPH také odvětví zdravotnictví, dopravy, obchodu a služeb pro podniky.

Naopak meziroční pokles zaznamenaly daně z produktů, které se zmenšily o 1,6 %. Tento pokles byl způsoben snižováním spotřebních daní z tabákových výrobků. Nižší výběr pak ovlivnil pokles předzásobování, které pozitivně přispělo k růstu daní z produktů v roce 2013.

Celková zaměstnanost meziročně vzrostla o 0,4 % a odpracováno bylo o 1,0 % více hodin než v předchozím roce. (16)

V roce 2015 se HDP zvýšilo o 4,3 %, což byl největší zaznamenaný nárůst od roku 2007. Zrychlení vzestupu ekonomiky způsobily vyšší výdaje domácností, které narostly o 2,9 %, dále pak vyšší investiční aktivita, která vzrostla o 9,6 %.

Rok 2015 byl tedy ve sledovaném období jediný rok, kdy se domácí poptávka podílela na hospodářském růstu více než zahraniční obchod. Investice spolu se zásobami stály za růstem HDP o 1,9 %, spotřeba domácností pak přispěla 0,8 %, spotřeba vládních institucí přispěla 0,6 % a zahraniční obchod přispěl pouze 1 %. Společně s rokem 2014 pokračoval v roce 2015 trend rychlejšího růstu dovozu než vývozu.

Hrubá přidaná hodnota vykázala v roce 2015 meziroční nárůst 3,8 %, přičemž i zde pokračoval trend z roku 2014, a to konkrétně ve zpracovatelském průmyslu, který opět činil polovinu celkového nárůstu, konkrétně 1,9 %. Na rozdíl o předchozího roku 2014 ale přispěla také ostatní odvětví.

Kromě HPH se zvýšily také daně z produktů, které se na tvorbě HDP podílely 0,4 %.

Celkově zaměstnaných v roce 2015 bylo 5170 tisíc osob, tedy o 1,2 % více než v roce 2014 a odpracováno bylo o 1,8 % hodin více. (17)

13.3.1 Shrnutí

Česká republika byla v roce 2015 nejrychleji rostoucí ekonomikou v Evropské Unii. HDP zaznamenalo největší růst od roku 2008. Na zvyšování HDP se nejvíce podílel průmysl, zejména výroba automobilů, plastů, kovů a elektroniky. Vlivem stabilních cen vzrostla také spotřeba domácností.

HDP se zvýšilo v roce 2015 o 4,3 % a česká ekonomika stabilně roste. Vzhledem k růstu ekonomiky a příznivému období je potřeba soustředit se na splácení státního dluhu, jehož výdaje na obsluhu činily v roce 2015, 53 mld. Kč. Státní dluh je nezbytné nadále snižovat, aby nedocházelo ke zvyšování výdajů na obsluhu státního dluhu. Další oblastí, na kterou je potřeba se při rostoucím HDP zaměřit, je snižování deficitu státního rozpočtu. Růst HDP zajišťuje vyšší příjmy do státního rozpočtu, a ty je třeba efektivně využít.

Výše je popsáno, že se státní dluh snižoval na úkor poklesu státní dluhové rezervy, jež by se měla v době růstu ekonomiky naopak zvyšovat. Státní dluh by se tedy v době růstu měl snižovat z vyšších příjmů do státního rozpočtu. (18)

13.4 Zhodnocení důchodů za roky 2010 až 2015

Zhodnocení průměrných důchodů, tedy průměrné hrubé mzdy, průměrného starobního důchodu a minimální mzdy vychází z tabulek níže uvedených, zároveň i z tabulek v příloze. Informace byly čerpány z Českého statistického úřadu.

Minimální mzda						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Kč/měsíc	8000	8000	8000	8500	8500	9200
Kč/hodina	48.1	48.1	48.1	50.6	50.6	55

Tabulka 3 Vývoj minimální mzdy v letech 2010 až 2015, zdroj (19), vlastní zpracování

Z tabulky „Minimální mzda“ (viz. výše) byl sledován vývoj minimální mzdy v České republice. Lze vypořádat, že ve sledovaném období tato mzda spíše stagnovala. Do roku 2012 zůstávala stabilně na 8 000 Kč měsíčně. Průlom přišel až v roce 2013, kdy se zvýšila o 500 Kč, tedy na 8 500 Kč. Na této hodnotě zůstala ještě jeden rok (2014) a následně se zvýšila o dalších 700 Kč, tedy na celkových 9 200 Kč.

Průměrné životní náklady jsou přitom neúměrně vysoké vzhledem k minimální mzdě. Například v roce 2015, kdy byla minimální mzda ve výši 9 200, připadlo v průměru 7 700 Kč na nájem v modelovém bytě 2+kk, 50 metrů čtverečních a průměrné náklady na potraviny činily v roce 2015, 1 493 Kč. Pouze tyto náklady pak v součtu dělají dohromady 9 193 Kč, což je téměř celá minimální mzda. Česká ekonomika zaznamenala v roce 2015 oproti roku 2014 nárůst o 4,3 %, ale minimální mzda vzrostla o 700 Kč. (20)

Podle údajů z počátku roku 2016 má Česká republika jednu z nejnižších minimálních mezd v rámci Evropské Unie. Nejnižší minimální mzda vůbec se vyskytuje v Bulharsku a činí 5 805 Kč. Nejvyšší minimální mzda má hodnotu 51 921 Kč a nabízí ji Lucembursko.

V celoevropském srovnání má např. zadlužené Řecko téměř dvojnásobnou minimální mzdu oproti České republice, a to konkrétně 18 468 Kč.

Průměrný starobní důchod					
2010	2011	2012	2013	2014	2015
10,093	10,543	10,770	10,962	11,075	11,441

Tabulka 4 Vývoj průměrného starobního důchodu v letech 2010 až 2015, zdroj (21), vlastní zpracování

Velmi podobně jsou na tom také starobní důchody, které dosahují v průměru 43 % původní hrubé mzdy. Podle tabulky (viz. výše) zaznamenal průměrný důchod znatelnějšího navýšení v roce 2011, kdy stoupl z 10 093 Kč na 10 543 Kč a následně v roce 2015, kdy průměrný starobní důchod vzrostl z 11 075 Kč na 11 441 Kč. Průměrná výše starobních důchodů ve sledovaném období tedy vystoupala o 13,36 %. Podle průměrné mzdy v roce 2015, tedy 26 570 Kč, odvede český zaměstnanec a jeho zaměstnavatel za 40 let do státního rozpočtu 4 017 384 Kč. Podle průměrného věku dožití, který je v současné době 79 let, by měl takový zaměstnanec v důchodu dostávat 23 913 Kč měsíčně.

13.4.1 Průměrná mzda v letech 2010 – 2015

Z tabulky č. 13 (22), uvedené v příloze lze vysledovat růst průměrných platů v ČR za sledované období od roku 2010 do roku 2015.

Z tabulky vyplývá, že se průměrná mzda nejvíce zvýšila ve státní sféře v oblasti vzdělávání, kde činil průměr za sledované období 33 951 Kč. Celkový nárůst za 6 let byl 15,29 %. Nejnižší průměrná mzda za roky 2010 až 2015 činila 19 269 Kč a spadala do oblasti zdravotní a sociální péče. Její celkový nárůst byl 9 %. Nejvyšší procentuální vzestup naopak zaznamenalo odvětví zdravotní a sociální péče, kde průměrná mzda vzrostla o 16,53 % a

činila 31 220 Kč. Nejnižší vzestup zaznamenala veřejná správa, kde celkový nárůst činil 4 % a průměrná mzda byla 26 443 Kč.

V roce 2010 se zvýšila hrubá měsíční nominální mzda oproti roku 2009 o 0,9 %. V podnikatelské sféře průměrná mzda také stoupala, a to konkrétně o 2,6 %, v nepodnikatelské sféře naopak poklesla o 0,6 %.

Průměrná mzda činila v roce 2010, 23 951 Kč, v předchozím roce pak o 463 Kč méně. Nárůst průměrné mzdy v posledním čtvrtletí roku 2010 je považován, ve srovnání se stejným obdobím roku 2009, za nejnižší od roku 2000. Spotřebitelské ceny přitom vystoupaly o 1,5 %.

Průměrná nominální mzda se nejvíce snížila v odvětví vzdělávání, a to konkrétně o 5,8 %, dále v pojišťovnictví, o 4,7 %. Ve veřejné správě činil pokles 3,5 %. Největší nárůst naopak zaznamenala odvětví zemědělství, a to o 8,1 %, vodohospodářství, o 7,3 % a ubytování, o 4,5 %.

V roce 2011 se průměrná mzda meziročně zvýšila oproti předchozímu roku o 522 Kč, což představuje 2,2% nárůst. Vzestup spotřebitelských cen byl 1,9 %.

Průměrná mzda meziročně vzrostla v podnikatelské sféře o 2,1 % v nepodnikatelské sféře pak o 1,6 % .

V roce 2012 činila průměrná mzda 25 101 Kč a meziročně vzrostla o 665 Kč, což odpovídá 2,7% nárůstu. Spotřebitelské ceny vykazaly vzestup 3,3 %.

V roce 2012 nadále pokračoval trend navyšování mezd v podnikatelské i nepodnikatelské sféře a konkrétní navýšení bylo o 4,2 % v podnikatelské sféře a o 1,3 % v nepodnikatelské.

V roce 2013 činila průměrná mzda 25 128 Kč a meziročně se zvýšila o 0,1 %, nárůst spotřebitelských cen činil 1,4 %.

V roce 2013 stoupala pouze průměrná mzda v nepodnikatelské sféře, a to konkrétně o 0,8 %, v podnikatelské sféře se naopak snížila o 2,4 %.

Rok 2014 byl již příznivější, průměrná mzda činila 25 686 Kč, což představovalo meziroční nárůst 2,4 %, tedy 608 Kč, přičemž se spotřebitelské ceny zvýšily jen nepatrně, o 0,4 %.

V roce 2014 se průměrná mzda zvýšila více v nepodnikatelské sféře, a to konkrétně o 3,8 %, v podnikatelské sféře pouze o 1,9 %.

V roce 2015 došlo k největšímu vzestupu za sledované období a průměrná mzda překonala hranici 26 000 Kč. Dosáhla tedy celkem 26 467 Kč, což představovalo meziroční nárůst 860 Kč, tedy 3,4 %, přičemž se spotřebitelské ceny zvýšily méně než v předchozím roce, a to konkrétně o 0,3 %. Rok 2015 tak lze považovat, z hlediska poměru nárůstu průměrné mzdy a spotřebitelských cen, za velmi úspěšný.

I v roce 2015 došlo k růstu průměrných mezd v podnikatelské i nepodnikatelské sféře, a to konkrétně o 3,9 % a o 3,7 %.

13.4.2 Shrnutí

Celkově lze tedy hodnotit sledované období, vyjma roku 2013, jako období stabilního růstu průměrných mezd. V posledních dvou letech 2014, 2015 lze zaznamenat nepatrný nárůst spotřebitelských cen v závislosti na průměrné mzdě. Průměrná mzda se pak odvíjí od konkrétního kraje v ČR. Podle statistik má nejvyšší mzdy Praha a nejnižší Karlovarský kraj.

14 Úsporná opatření SR

V této části se autor věnuje zvýšení příjmů v rámci státního rozpočtu, a to v souvislosti se snižováním podílu šedé ekonomiky na HDP, jejíž hodnota činí průměrně 600 mld. Kč ročně. Následně se autor zabývá snížením výdajů státního rozpočtu v souvislosti s poklesem počtu státních úředníků a zrušením systému EET, jehož náklady na vybudování a provoz převyšují skutečné navýšení příjmů z daní do státního rozpočtu, dále pak i v souvislosti se zrušením příspěvku politickým stranám a hnutím.

14.1 Šedá ekonomika

Česká republika se dlouhodobě potýká s vysokou úrovní šedé ekonomiky, ačkoliv je poměr šedé ekonomiky k HDP v ČR (15,1 %, 2015) nižší, než je průměr Evropské Unie (18 %), je to stále hodnota, která činí téměř polovinu celého státního rozpočtu.

14.1.1 Šedá ekonomika – Zdanění práce

Šedá ekonomika nebo také neoficiální či stínová ekonomika zahrnuje veškeré ekonomické a obchodní činnosti a vztahy, dále pak porušující morální, obchodní, etické a společenské normy. Tyto činnosti vykazují příjem, který ale není hlášen příslušnému úřadu a není z něj odváděna daň. Příklady takových činností mohou být korupce, daňové úniky nebo, pro ČR velmi problematická, „práce na černo“.

Poměr šedé ekonomiky v České republice stabilně klesá, její objem se ale stále pohybuje v oblasti 600 mld. Kč ročně. Zatímco v roce 2010 činil podíl šedé ekonomiky na HDP 16,7 % a konečná hodnota dosáhla 609 mld. Kč, v roce 2015 to bylo 15,1 % a ztráta činila 614 mld. Kč. Znatelný pokles zaznamenal pouze rok 2013, kdy byla, vzhledem k propadu HDP, hodnota nižší a dosáhla výše 602 mld. Kč, podíl činil 15,5 %. V roce 2015 byly celkové příjmy 1,234 bilionu korun a hodnota šedé ekonomiky dosáhla 614 mld. Kč, což představuje 49,75 % všech příjmů.

Největším problémem České republiky je tzv. „práce na černo“ neboli profesní aktivita za účelem výtěžku bez nahlášení takové osoby příslušnému úřadu. Zaměstnavatelé, kteří zaměstnávají tyto osoby, neplatí za takovéto zaměstnance ani sociální ani zdravotní pojištění, zaměstnanci zase neodvádějí daň ze svého příjmu. Práce „na černo“ tvoří v ČR 2/3 celé šedé ekonomiky. Tato situace je výhodná pro obě strany, protože zaměstnanec dostane celou výši platu bez odvodů a daní a zaměstnavatel nemá se zaměstnancem žádné další výdaje. Strana, která v tomto případě trátí, je státní rozpočet.

Základním problémem šedé ekonomiky je složitý daňový systém. V případě České republiky pak také vysoké odvody za odvedenou práci, které v případě hrubé mzdy 26 007 Kč v roce 2015 činily 42,7 % ($26007 * 1,34 = 34\ 850$ – *daňové odvody hrazené zaměstnancem a zaměstnavatelem* = 14 870 = 19 980 Kč čistá mzda). Česká republika se řadí na 22. místo v Evropské Unii, z hlediska výše celkových odvodů. Vyšší odvody mají například ve Francii a v Belgii, 70 %. Takto vysoké odvody mohou odrazovat lidi od práce a zaměstnavatele od poctivého zaměstnávání lidí. V krajním případě mohou vysoké odvody vést až k vysoké nezaměstnanosti u lidí s nízkou kvalifikací, kteří pak pobírají sociální dávky.

Podle analýzy, kterou jsem provedl a na základě dat, která jsem získal z portálu www.knoema.com (Grafy dostupné v příloze) jsem zjistil, že existuje vztah mezi podílem šedé ekonomiky na HDP a celkovým zdaněním práce.

Země	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Česká republika	42.13	42.607	42.454	42.441	42.577	42.751
Španělsko	39.747	39.985	40.615	40.66	40.716	39.556
Dánsko	36.406	36.59	36.703	36.398	36.242	36.447
Japonsko	30.227	30.849	31.275	31.576	31.96	32.22
USA	30.748	29.906	29.843	31.451	31.641	31.662
Velká Británie	32.583	32.457	32.092	31.362	30.973	30.825
Irsko	25.83	25.82	26.93	27.58	27.94	27.47
Švýcarsko	22.097	22.349	22.111	22.148	22.171	22.219

Tabulka 5 zdroj (25), Celkové odvody ze zaměstnání ve vybraných zemích v letech 2010 až 2015

V tabulce (viz. výše) lze vidět celkové zdanění práce ve sledovaném období 2010 až 2015 v zemích jako ČR, Španělsko, Dánsko, Japonsko, USA, Velká Británie, Irsko a Švýcarsko. Celkové odvody z práce (*DPFO + pojistné hrazené zaměstnance + pojistné hrazené zaměstnavatelem*) jsou sledovány při 100 % výši průměrné hrubé mzdy za daný rok. Zatímco v ČR se celkové odvody pohybují v oblasti přesahující 42 %, ve Švýcarsku je to kolem 22 %, tedy o 48 % méně. Celkové odvody ve Velké Británii stabilně klesají, zatímco v roce 2010 činily odvody 32,583 %, v roce 2015 to bylo 30,825 %.

S vyššími odvody z práce souvisí také podíl šedé ekonomiky na HDP. I zde jsem čerpal z portálu Knoema.com.

Země	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Španělsko	19.40	19.20	19.20	18.60	18.50	18.20
Česká republika	16.70	16.40	16.00	15.50	15.30	15.10
Dánsko	14.00	13.80	13.40	13.00	12.80	12.00
Irsko	13.00	12.80	12.70	12.20	11.80	11.30
Velká Británie	10.70	10.50	10.10	9.70	9.60	9.40
Japonsko	9.20	9.00	8.80	8.10	8.20	8.40
Švýcarsko	8.10	7.80	7.60	7.10	6.90	6.50
USA	7.20	7.00	7.00	6.60	6.30	5.90

Tabulka 6, zdroj (24), Podíl šedé ekonomiky na HDP ve sledovaných zemích v letech 2010 až 2015

V tabulce (viz. výše) jsou uvedena data o podílu šedé ekonomiky na HDP za sledované období 2010 až 2015 v rámci jednotlivých zemí, které jsou stejné jako v případě celkových odvodů. Z tabulek lze vyvodit, že existuje vztah mezi podílem šedé ekonomiky a výší celkových odvodů z práce. ČR má s 42 % podíl šedé ekonomiky 15,1 %, zatímco Švýcarsko má s 22 % podíl šedé ekonomiky pouze 6,5 %. Švýcarsko má tedy o 56,95 % nižší podíl šedé ekonomiky než ČR, stejně tak jako Španělsko, které má obdobné odvody jako ČR (39 %) a má podíl šedé ekonomiky 18,2 %. Na druhou stranu, ve Velké Británii činí celkové odvody 30,8 % a podíl šedé ekonomiky je 9,4 %, což znamená, že Velká Británie má o 27,95 % nižší celkové odvody a 37,75 % nižší podíl šedé ekonomiky. Podíl šedé ekonomiky je závislý na mnoha faktorech, např. na složitosti daňového systému. V případě České republiky činí nelegální zaměstnávání 2/3 celkového podílu šedé ekonomiky. Ze sledovaných zemí má nejnižší podíl šedé ekonomiky USA, 5,9 %, přičemž celkové odvody z práce jsou 31,662 %, což znamená o 60,93 % nižší podíl šedé ekonomiky než v ČR a o 25,85 % nižší celkové odvody. Jediná země, která nesplňuje tento vztah vůči České republice je Španělsko, kde jsou celkové odvody o 7,36 % nižší, ale šedá ekonomika vykazuje podíl o 20,53 % vyšší než v případě ČR.

Snížením celkových odvodů ze zaměstnání by mohlo být dosaženo také výrazného snížení podílu šedé ekonomiky na HDP.

14.1.2 Šedá ekonomika – Daňový systém

Další faktor, který ovlivňuje výši šedé ekonomiky je složitost daňového systému. Česká republika má jeden z nejsložitějších a časově nejnáročnějších daňových systémů. Údaje za rok 2016 zařazují Českou republiku na 26. místo v Evropě (z celkových 32), z hlediska časové náročnosti ke splnění daňových povinností, které dle analýz trvají 234 hodin, ve Švýcarsku pouze 63 hodin, nejhůře je na tom, v rámci Evropy, Bulharsko, kde trvá splnění daňových povinností 453 hodin. Z hlediska složitosti daní je Česká republika na 119. místě (údaj k roku 2014) ve světě. Česká republika patří mezi země, které disponují největším počtem daní. (26)

Problémem složitého daňového systému je jeho neprůhlednost, která vybízí firmy a podnikatele, aby v něm hledali nedostatky a vyhýbali se placení daní. Obecně tedy platí, že čím je systém jednodušší, tím menší je motivace k jeho obcházení.

Česká republika má jedno z největších daňových zatížení nejen v Evropě, ale i ve světě.

Potraviny jsou v ČR daněny 15 %, zatímco v Rakousku 10 %, v Nizozemí 6 %, v Lucembursku 3 % a ve Švýcarsku 2,5 %. Ve Velké Británii je daňová sazba z potravin 0 %, přičemž do roku 2007 byly v ČR potraviny daněny 5 %.

Další zboží a služby, např. v restaurátérství jsou zdaněny 21 %, na rozdíl od Finska, kde je DPH 14 %, Švédska s 12 % DPH nebo například Polska, kde je DPH 8 %. ČR měla do roku 2003 restaurátérství zatíženo 5 % DPH.

Na elektřinu, teplo a plyn má Česká republika rovněž jednu z nejvyšších sazeb DPH, a to 21 %.

Rostoucí daňové sazby nezaručují vždy vyšší příjem do státního rozpočtu, protože se zvyšováním daňové sazby a rostoucí složitostí daňového systému naopak klesá ochota řádně odvádět daně. V roce 2007, kdy činila snížená sazba 5 %, byly přiznány tržby v hodnotě 791 mld. Kč. V roce 2014 činila snížená sazba 15 % a přiznané tržby byly o 154 mld. Kč nižší, a to konkrétně 637 mld. Kč. V roce 2008, kdy činila základní sazba daně 19 %, přiznaly firmy tržby v hodnotě 1 112 mld. Kč, ale v roce 2014 se sazbou 21 %, to byly tržby o 161 mld. Kč nižší, konkrétně 951 mld. Kč. Snižování přiznaných tržeb naopak prohlubuje šedou ekonomiku a snižuje celkový objem příjmů do státního rozpočtu. (28)

Na základě grafů a tabulky uvedené v příloze byla vysledována závislost celkového inkasa z DPPO na výši daňových sazeb.

Daňové sazby	Základní sazba	Snížená sazba
1993 - 1994	23 %	5 %
1995 - 30.4. 2004	22 %	5 %
1.5. 2004 - 2007	19 %	5 %
2008 - 2009	19 %	9 %
2010 - 2011	20 %	10 %
2012	20 %	14 %
2013 - 2015	21 %	15 %

Tabulka 7, zdroj: učetní-portal.cz, Vývoj daňových sazeb v letech 1993 až 2015, vlastní zpracování

Tento vztah se nazývá Lafferova křivka, tedy vztah mezi výší daňové sazby a celkovými příjmy z daní. Analýza prokázala, že největších daňových příjmů v oblasti DPPO dosáhla Česká republika v roce 2008, konkrétně 173,59 mld. Kč, při daňových sazbách, kdy měla 19 % základní sazba a 9 % snížená sazba. V roce 2009 byl zaznamenán pokles o 63 mld. Kč. Od roku 2010, kdy se začaly zvyšovat obě sazby, výnosy stagnovaly a nikdy už nedosáhly výše z roku 2008. Mírný vzestup byl zaznamenán až v roce 2015, a to na 138 mld. Kč, což je o 35 mld. Kč méně než v roce 2008. V roce 2015 byla již platná základní sazba daně 21 % a snížená 15 %. Od roku 2004 do roku 2008 vykazovaly příjmy stabilní nárůst, s výjimkou roku 2006, přičemž se od roku 2004 snižovala základní sazba daně. Vezmeme-li v potaz daňové sazby za roky 2004 – 2009, kdy příjmy stabilně rostly, vyjma roku 2009, kde příjmy znatelně poklesly v důsledku končící finanční krize, lze vypočítat jednotnou sazbu, která by činila 13 %. (29)

14.1.3 Zjednodušení daňového systému a snížení celkových odvodů

Řešením vysokého podílu šedé ekonomiky by pravděpodobně bylo snížení celkových odvodů ze zaměstnání, zaměstnavatelé by tak neměli důvod zaměstnávat pracovníky nelegálně. K řešení by dále přispělo opětovné snížení obou daňových sazeb, což by přivedlo více peněz do státního rozpočtu z inkasa DPPO. V problému šedé ekonomiky by mohly pomoci i méně časté změny daňového řádu, protože i nestabilní výhled na několik let komplikuje výběr daní. Nižší a jednodušší daně by se navíc staly lákadlem pro zahraniční investory, kteří své tržby z ČR převádějí do svých mateřských zemí a Česká republika tak přichází o daňové příjmy. Čím jednodušší daňový systém zde bude zaveden, tím více zahraničních investorů zde bude danit své příjmy.

V případě roku 2015 činil celkový rozdíl mezi přijatými investicemi do ČR a odlivem zisků do zahraničí 285 mld. Kč. Celkový odliv kapitálu do zahraničí byl 449 mld. Kč a přijaté investice nabývaly hodnoty 164 mld. Kč, přičemž od roku 1994 lze sledovat rostoucí rozdíl mezi investicemi přijatými do ČR a odlivem zisků zpět do zahraničí. V roce 2014 se tento rozdíl začal zmenšovat. Bylo by zde opět na místě zjednodušit celkově daňový systém a snížit daňové sazby nebo je sjednotit a snížit. Pokles odvodů ze zaměstnání bude dalším lákadlem pro zahraniční investory, kteří nebudou muset vynaložit současné náklady na jednotlivé zaměstnance, tento efekt bude posílen v případě, že jsou v mateřské zemi zahraničního investora celkové odvody vyšší než nově upravené celkové odvody v ČR. (38)

14.2 Úřady a státní úředníci

V této části se autor věnuje snížení výdajů v oblasti úřadů České republiky a státních úředníků.

Česká republika se dlouhodobě potýká s vysokou mírou byrokracie. Za sledované období 2010 až 2015 přibýly v ČR desítky nových úřadů a desítky tisíc státních úředníků. Výdaje za jednoho státního úředníka, vezmeme-li v potaz plat a výdaje na topení, elektřinu, kancelářské potřeby apod., činí zhruba 1 milion korun ročně.

Rok	Průměrný přepočtený počet státních zaměstnanců:	Průměrný hrubý plat:	Celkové prostředky na platy státních zaměstnanců:
2011	416 788	24 428 Kč	130 196 173 360 Kč
2012	413 892	24 908 Kč	132 496 688 297 Kč
2013	413 595	25 107 Kč	134 277 668 654 Kč
2014	416 645	25 880 Kč	138 489 139 673 Kč
2015	423 962	25 880 Kč	139 058 971 262 Kč
2016	437 291	26 979 Kč	149 054 847 614 Kč

Zdroj: Zákon o státním rozpočtu na rok 2016

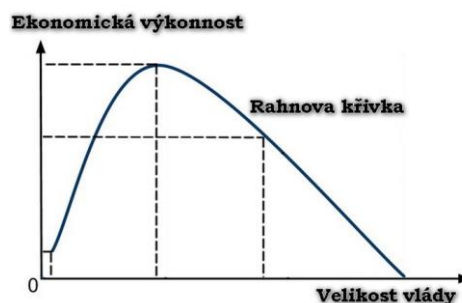
Tabulka 8, zdroj (32), Vývoj průměrných hrubých mezd v letech 2010 až 2015

V letech 1992 až 1998, kdy byl českým premiérem Václav Klaus, nabýval počet úředníků na Úřadu vlády 100 osob, v roce 2010 to bylo už 506 úředníků. V téže roce měl Český statistický úřad 1 500 zaměstnanců, Správa hmotných rezerv 420 zaměstnanců, úřady práce celkem 8 250 pracovníků, Generální ředitelství cel pak 6 690 zaměstnanců. Úřady stále přibývají, a to např. Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, který měl v roce 2010 248 zaměstnanců, Státní zemědělský intervenční fond, jenž měl 900 zaměstnanců. Dále má Česká republika také Výzkumný ústav rostlinné výroby s 321 zaměstnanci, Výzkumný ústav pro

okrasné zahradnictví s 215 zaměstnanci a Výzkumný ústav lesnictví a myslivosti, který zaměstnává 159 lidí. V neposlední řadě je tady Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský, zaměstnávající 950 zaměstnanců. Jen tento výčet dělá dohromady 22 389 státních úředníků. Vezmeme-li v potaz výdaje na každého úředníka v průměru 1 milion korun ročně, připadá na tento výčet 22,389 mld. Kč ročně. Redukce na polovinu, popřípadě úplné zrušení některých výzkumných ústavů by tak snížila celkové výdaje na 11 mld. Kč.

Od roku 2013 do současnosti, tedy za dobu působení vládní koalice ANO, ČSSD a KDU-ČSL přibylo dalších 31 000 státních úředníků a výdaje na platy tak vzrostly o 28 mld. Kč a také přibylo několik nových úřadů. *Dozorový orgán pro zdravotní pojištění, Regulační úřad železniční dopravy, úřad Ministra bez portfeje pro vědu a výzkum, Národní akreditační úřad, Generální ředitelství státní správy, Odbor elektronické evidence tržeb, Státní pokladna Centrum sdílených služeb, Úřad pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí a Centrum proti terorismu a hybridním hrozbám*, který má kontrolovat šíření dezinformací na internetu. (35)

K zobrazení vztahu mezi velikostí vlády (Vládních výdajů) a ekonomickou výkonností nám poslouží Rahnova křivka. Tato křivka je podobná Lafferově křivce, s tím rozdílem, že sleduje dlouhodobější efekt. Z grafu je patrné, že v případě neexistence vlády je ekonomická výkonnost nulová. Tento fakt je dán neexistencí práva a jeho vymahatelností. Důležitými faktory pro úspěšný růst ekonomiky jsou tedy bezpečí, právo a ochrana majetku. Stejně jako u Lafferovy křivky i zde existuje hranice, za kterou začíná ekonomická výkonnost stagnovat a následně prudce klesat. Přílišné vládní výdaje a zvyšující se byrokracie mají negativní vliv na ekonomickou výkonnost, přičemž nejde pouze o vládní výdaje, ale také o míru restrikcí, regulací, obchodní politiky a monetární politiky.

Obrázek 2 Rahnova křivka, zdroj: <http://pravyprostor.cz/rahnova-krivka>, Rahnova křivka

Vrchol Rahnovy křivky neboli Rahnův bod leží mezi 15 až 25 % HDP daného státu. Česká republika vydala na vládní výdaje, podle Českého statistického úřadu v roce 2017, 42 % HDP. Tato hodnota naznačuje, že je Česká republika již na pravé straně grafu a vláda tak brzdí ekonomickou výkonnost. Jako příklad ležící na opačné straně lze uvést Hongkong, jeden z Asijských tygrů, který vydává na vládní výdaje 18 % HDP.

V roce 2013 tedy byl počet státních zaměstnanců 413 000 a výdaje na platy činily 134 mld. Kč. V současnosti, tedy v roce 2017 má Česká republika 445 000 státních zaměstnanců a celkové výdaje na platy vzrostly o 28 mld. Kč na 162 mld. Kč. (34)

14.2.1 Shrnutí

S neustálým přibýváním byrokracie a s komplikovaností celého systému se spíše prohlubují problémy, neochota firem při řádném plnění daňových povinností a spolupráci s úřady. Řešením by v tomto případě bylo zrušení některých úřadů, omezení počtu státních úředníků a celkové snížení vládních výdajů s ohledem na Rahnovu křivku.

Propuštěním nově přijatých 31 000 úředníků by ušetřilo oněch 28 mld. Kč.

14.3 Elektronická evidence tržeb

Elektronická evidence tržeb (dále jen „EET“) byla spuštěna v prosinci roku 2016. Je to systém, který eviduje veškeré tržby a posílá je online na finanční správu, kde se tyto záznamy shromažďují.

Nebudeme-li počítat náklady podnikatelů (a jejich zákazníků), jež si tento systém museli pořídit, vybudování celého systému tzn. jeho zabezpečení a nákup licence stálo 350 mil. Kč. Dalších 130 mil. Kč stála propagace a marketing EET, přičemž samotný „udavačský“ web, kde zákazníci hlásili nevydání účtenky, stál zhruba 60 mil. Kč. Celkový provoz bude následně stát zhruba 300 milionů každý rok. Se zavedením EET souvisí také nábor dalších státních úředníků na Ministerstvo financí, 638 a celkový počet státních zaměstnanců v organizačních složkách státu vzroste o celkových 12 276, což dělá na mzdových nákladech 9,8 mld. Kč. (Zdroj: Návrh zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2016)

Další výdaje, které budou s EET přímo souviset, jsou sociální výdaje pro ty, kteří ukončí, nebo již ukončili svou živnost, kvůli vysokým výdajům na pořízení celého systému (minimální cena pořízení systému je 5 000 korun + náklady na připojení k internetu a hrozba vysokých pokut, nehledě na časté výpadky systému) a v neposlední řadě kvůli vzrůstající byrokracii. Příkladem toho, jak nefunguje EET je Chorvatsko, kde se po zavedení systému daňové příjmy snížily a nezaměstnanost stoupla o 2 % na tehdejších 17 %. V případě, že by se totéž stalo v ČR, činil by nárůst počtu nezaměstnaných celkem 50 000.

Daňové zisky z EET, jež jsou deklarovány Ministerstvem financí, pouze kopírují nárůst příjmů v souvislosti s růstem ekonomiky (v roce 2015, 4,3 %, v roce 2016, 2,3 %). (30)

14.3.1 Shrnutí

Zrušením celého systému EET by se ušetřily mzdové náklady na nově přijaté státní zaměstnance, zabránilo by se zvyšování nezaměstnanosti a nákladů s ní spojených. Zrušení by uvolnilo postupně se navyšující byrokracii v ČR a zvýšilo ekonomickou výkonnost. Nehledě na bezpečností kybernetická rizika plynoucích z toho, že celý systém je neustále online.

14.4 Příspěvky politickým stranám

Příspěvky politickým stranám jsou vypláceny ze státního rozpočtu a týkají se dvou hlavních složek a stálého příspěvku. Tou první je příspěvek na mandát a tou druhou příspěvek na činnost.

Stálý příspěvek byl roku 2016, 76 400 000 korun, příspěvek na mandát činil za rok 2016 celkem 417 865 418 korun a příspěvek na činnost vyplacený v roce 2016 dosahoval 507 113 543 Kč. Celkem tedy 1 001 378 961 korun. (31)

Zrušením těchto státních příspěvků se tedy ušetří více než 1 mld. Kč.

Závěr

V první, teoretické části byla definována kategorie Státního rozpočtu, dále pak pojmy, jež s ním souvisí, tedy státní dluh, deficit státního rozpočtu, příjmy a výdaje státního rozpočtu. Definovány byly také základní pojmy fiskální a monetární politiky a jejich vzájemné působení. V této části je také přesně popsán postup vytváření státního rozpočtu v Poslanecké sněmovně, objevuje se zde zmínka o Lafferově křivce, kterou se následně zabývám v praktické části. Přínosem této části je charakteristika státního rozpočtu jako celku a jeho dílčích částí, včetně vztahu mezi zdaněním a celkovými daňovými příjmy.

Ve druhé části, která je více analytická byly popsány jednotlivé příjmy a výdaje státního rozpočtu ve sledovaném období, tj. 2010 až 2015. Zmapovány byly především změny oproti přechozímu roku a následně skutečné příjmy a výdaje za daný rok, včetně celkového schodku státního rozpočtu. Přínosem této části byl především vývoj jednotlivých výdajů a příjmů od roku 2010 do roku 2015, jenž byl následně použit v praktické části. V této části jsem čerpal výhradně z portálu Ministerstva financí.

Třetí část bakalářské práce byla zaměřena na zhodnocení efektivity výdajů z hlediska tří základních faktorů, kterými byly Státní dluh, HDP a důchody. Byl zde zhodnocen způsob, jakým se vláda vyrovnává se schodkem státního rozpočtu, jak reaguje na rostoucí HDP a jak se mění minimální mzda, průměrná hrubá mzda a starobní důchody. Zaznamenává i důsledky pro běžného občana z hlediska životních nákladů. Třetí část byla „odrazovým můstkem“ pro poslední část, tedy „část návrhů“. Jedním z přínosů této části bylo vyvrácení jednoho z „mýtů“ mainstreamových médií o snižování státního dluhu.

Poslední část bakalářské práce byla zaměřena na konkrétní návrhy řešení pro příští vlády, a to jak z pohledu vyšších příjmů do státního rozpočtu, tak z pohledu snížení některých výdajů. V této části jsem zabýval především problematikou šedé ekonomiky, na níž mají prokazatelně vliv celkové odvody ze zaměstnání a výše daňových sazeb. Zde byly použity zdroje z Finanční správy a z webového portálu Knoema.com, kde jsem pro srovnání vybral několik dalších zemí. V této části byly dále popsány návrhy na snížení vybraných výdajů, především v oblasti státní správy a celkově byrokratizace republiky. Přínosem této části bylo potvrzení hned dvou stanovených hypotéz, a to konkrétně hypotézy, jež předpokládala přímý vliv rostoucí byrokracie na výkonnost ekonomiky a hypotézy, jež předpokládala vliv rostoucích daňových sazeb a složitosti daňového systému na výši celkových daňových příjmů.

Ve své práci jsem definoval terminologii týkající se státního rozpočtu a popsal postup vytváření státního rozpočtu. Následně jsem vymezil jednotlivé příjmy a výdaje státního rozpočtu, včetně změn oproti přechozímu roku ve sledovaném období. Tyto údaje jsem využil v praktické části, kde bylo zhodnoceno využití vládních výdajů a jejich vlivu na podnikatelské prostředí a na běžné občany. Vyvrácen byl také jeden z „mýtů“ mainstreamových médií o snižování státního dluhu, jenž je popsán ve třetí části. Dále byla prokázána přímá úměrnost mezi složitostí daňového systému a výší daňových sazeb na celkové daňové příjmy a podíl šedé ekonomiky na HDP, včetně celkových odvodů ze zaměstnání v závislosti na podílu šedé ekonomiky.

V bakalářské práci je uvedeno několik příkladů Keynesiánského myšlení a jeho dopadu na celkovou výkonnost ekonomiky. Jedná se o zvyšující se byrokratickou zátěž, rostoucí sociální výdaje, které by ve výsledku měly způsobit růst poptávky nebo investiční pobídky, kde se jedná především o snížení nezaměstnanosti. Dohromady to vede k rostoucímu zadlužování státu, rostoucímu podílu šedé ekonomiky, nižší výkonnosti ekonomiky, nižším mzdám a klesající konkurenceschopnosti státu. Osobně bych se přiklonil k liberálnější teorii, která by uvolnila podnikatelské prostředí, opětovně snížila daňové sazby, celkové odvody ze zaměstnání, snížila byrokratickou zátěž a dovolila tak ekonomice růst a zaměstnávat více pracovníků, což by ve výsledku vedlo k vyšší výkonnosti a růstu HDP.

Vhodným námětem pro další práci by mohly být další úsporné návrhy z hlediska výdajů, např. v oblasti sociálních výdajů, následně i návrhy na snížení podílu šedé ekonomiky na HDP a snížení celkové byrokracie v České republice.

Seznam tabulek

Tabulka 1 Vývoj státního schodku a státního dluhu 2010 až 2015, Ministerstvo financí, vlastní zpracování	40
Tabulka 2 Vývoj HDP v letech 2010 až 2015, zdroj (11), vlastní zpracování	41
Tabulka 3 Vývoj minimální mzdy v letech 2010 až 2015, zdroj (19), vlastní zpracování	45
Tabulka 4 Vývoj průměrného starobního důchodu v letech 2010 až 2015, zdroj (21), vlastní zpracování	46
Tabulka 5 zdroj (25), Celkové odvody ze zaměstnání ve vybraných zemích v letech 2010 až 2015	49
Tabulka 6, zdroj (24), Podíl šedé ekonomiky na HDP ve sledovaných zemích v letech 2010 až 2015	50
Tabulka 7, zdroj: ucetni-portal.cz, Vývoj daňových sazeb v letech 1993 až 2015, vlastní zpracování	52
Tabulka 8, zdroj (32), Vývoj průměrných hrubých mezd v letech 2010 až 2015	53

Seznam obrázků

Obrázek	1	Lafferova	křivka,	zdroj:	
				http://www.investicne.sk/2012/09/18/neekonomicke-cudo-ktore-okrada-stat/	17
Obrázek 2		Rahnova	křivka,	zdroj: http://pravyprostor.cz/rahnova-krivka ,	
		Rahnova	křivka		54

Seznam zdrojů

1. SAMUELSON, Paul Anthony a William D NORDHAUS. *Ekonomie*. 18. vyd. Praha: Svoboda, 2007, xxiii, 775 s. ISBN 978-80- 205-0590-3.
2. Státní rozpočet 2014 v kostce: informační příručka Ministerstva financí České republiky. Praha: Ministerstvo financí, 2014, 39 s. ISBN 978-80-85045-59-8.
3. ZPRÁVA O VÝSLEDČÍCH HOSPODAŘENÍ STÁTNÍHO ROZPOČTU 2010 [online]. , 175 [cit. 2017-04-17]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/statni-rozpocet/plneni-statniho-rozpocetu/2010/statni-zaverecny-ucet-za-rok-2010-2059>
4. ZPRÁVA O VÝSLEDČÍCH HOSPODAŘENÍ STÁTNÍHO ROZPOČTU 2011 [online]. , 179 [cit. 2017-04-17]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/statni-rozpocet/plneni-statniho-rozpocetu/2011/statni-zaverecny-ucet-za-rok-2011-2068>
5. ZPRÁVA O VÝSLEDČÍCH HOSPODAŘENÍ STÁTNÍHO ROZPOČTU 2012 [online]. , 190 [cit. 2017-04-17]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/statni-rozpocet/plneni-statniho-rozpocetu/2012/statni-zaverecny-ucet-za-rok-2012-12306>
6. ZPRÁVA O VÝSLEDČÍCH HOSPODAŘENÍ STÁTNÍHO ROZPOČTU 2013 [online]. , 197 [cit. 2017-04-17]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/statni-rozpocet/plneni-statniho-rozpocetu/2013/statni-zaverecny-ucet-za-rok-2013-17756>
7. ZPRÁVA O VÝSLEDČÍCH HOSPODAŘENÍ STÁTNÍHO ROZPOČTU 2014 [online]. , 205 [cit. 2017-04-17]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/statni-rozpocet/plneni-statniho-rozpocetu/2014/statni-zaverecny-ucet-za-rok-2014-21750>
8. ZPRÁVA O VÝSLEDČÍCH HOSPODAŘENÍ STÁTNÍHO ROZPOČTU 2015 [online]. , 204 [cit. 2017-04-17]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/statni-rozpocet/plneni-statniho-rozpocetu/2015/statni-zaverecny-ucet-za-rok-2015-26636>
9. Vývoj státního dluhu 2010 až 2015 [online]. [cit. 2017-04-17]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/rizeni-statniho-dluhu/dluhova-statistika/struktura-a-vyvoj-statniho-dluhu>
10. Snižování státní dluhové rezervy [online]. [cit. 2017-04-17]. Dostupné z: <http://sichtarova.blog.idnes.cz/blog.aspx?c=432162>
11. Vývoj HDP 2010 až 2015 [online]. [cit. 2017-04-17]. Dostupné z: <http://www.kurzy.cz/makroekonomika/hdp/?G=3&A=2&page=2>
12. Tvorba a užití HDP 2010 [online]. [cit. 2017-04-17]. Dostupné z: <http://www.kurzy.cz/zpravy/263399-cr-finalni-revize-hdp-ve-4q-2-6-za-rok-2010--2-2/>
13. Tvorba a užití HDP 2011 [online]. [cit. 2017-04-17]. Dostupné z: <http://www.kurzy.cz/zpravy/312455-cr-revize-zvedla-hdp-ve-4q11-na-0-6-r-r-za-cely-rok-2011-pak-na-1-7/>
14. Tvorba a užití HDP 2012 [online]. [cit. 2017-04-17]. Dostupné z: <http://www.kurzy.cz/zpravy/348211-cr-revize-hdp-za-r-2012-zvysila-pokles-na-1-2/>
15. Tvorba a užití HDP 2013 [online]. [cit. 2017-04-17]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/cr/tvorba-a-uziti-hdp-4-ctvrtleti-2013-wlr6dbgb9>
16. Tvorba a užití HDP 2014 [online]. [cit. 2017-04-17]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/cr/tvorba-a-uziti-hdp-4-ctvrtleti-2014-xg757ohkca>

17. Tvorba a užití HDP 2015 [online]. [cit. 2017-04-17]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/ci/tvorba-a-uziti-hdp-4-ctvrtleti-2015>
18. HDP ČR 2015 [online]. [cit. 2017-04-17]. Dostupné z: <http://www.rozhlas.cz/zpravy/domaciekonomika/zprava/ceska-ekonomika-patri-k-nejrychlejsim-v-evrope-hdp-stouplo-o-44-procenta--1526911>
19. Minimální mzda ČR [online]. [cit. 2017-04-17]. Dostupné z: http://eprehledy.cz/minimalni_mzda.php
20. Průměrné životní náklady [online]. [cit. 2017-04-17]. Dostupné z: <http://ekonom.ihned.cz/c1-64371380-za-kolik-se-zije-v-cesku>
21. Vývoj starobního důchodu 2010 až 2015 [online]. [cit. 2017-04-17]. Dostupné z: <http://www.finance.cz/duchody-a-davky/duchody-v-cislech/vyvoj-starobnich-duchodu/>
22. Průměrná hrubá mzda v ČR 2010 až 2015 [online]. [cit. 2017-04-17]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/625>
23. http://knoema.com/TABLE_I5/tax-database-table-i-5-average-personal-income-tax-and-social-security-contribution-rates-on-gross-l
24. Podíl šedé ekonomiky [online]. [cit. 2017-04-17]. Dostupné z: <http://knoema.com/SDSE2015/size-and-development-of-the-shadow-economy-of-31-european-and-5-other-oecd-countries-from-2003-to-20>
25. Celkové odvody ze zaměstnání [online]. [cit. 2017-04-17]. Dostupné z: http://knoema.com/TABLE_I5/tax-database-table-i-5-average-personal-income-tax-and-social-security-contribution-rates-on-gross-l
26. Časová náročnost daňového systému [online]. [cit. 2017-04-17]. Dostupné z: <https://www.biznysnoviny.cz/2016/11/29/cesko-casove-narocnosti-dani-az-26-miste-evrope-firme-seberou-dane-234-hodin/>
27. Složitost daňového systému [online]. [cit. 2017-04-17]. Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz/zpravy/Cesky-danovy-system-je-slozity-Lepe-to-umi-v-Irsku-Dansku-nebo-v-Britanii-229176>
28. DPH v sousedních zemích [online]. [cit. 2017-04-17]. Dostupné z: <https://web.svobodni.cz/clanky/petr-mach-pojdme-snizit-dph-na-14-procent/>
29. Vývoj inkasa vybraných daní v ČR v letech 1993-2015 [online]. , 17 [cit. 2017-04-17]. Dostupné z: <http://www.financisprava.cz/cs/dane-a-pojistne/analyzy-a-statistiky/udaje-z-vyberu-dani>
30. Náklady na EET [online]. [cit. 2017-04-17]. Dostupné z: <https://web.svobodni.cz/clanky/eet-a-penize-zakaznici-budou-muset-denne-utratit-u-kazdeho-zivnostnika-o-2-4-tisice-kc-vic-nez-dnes/>
31. Příspěvky politickým stranám [online]. [cit. 2017-04-17]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/podpora-z-narodnich-zdroju/politicke-strany-a-hnuti/prispevek-na-cinnost-vyplaceny-politicky-27233>
32. Vývoj průměrných hrubých mezd v letech 2010 až 2015 [online]. [cit. 2017-04-20]. Dostupné z: http://ekonomika.idnes.cz/vydaje-na-platy-statnich-zamestnancu-rostou-f3r-ekonomika.aspx?c=A160413_121845_ekonomika_chrs
33. Investiční pobídky 2015 [online]. [cit. 2017-04-20]. Dostupné z: http://ekonomika.idnes.cz/czechinvest-loni-schvalil-dotace-57-firmam-stat-rozda-neco-pres-5-miliard-korun-1xc-ekonomika.aspx?c=A160113_165424_ekonomika_leme

34. Rahnova křivka [online]. [cit. 2017-04-20]. Dostupné z: <http://pravyprostor.cz/rahnova-krivka/>
35. Vyrovnání státního rozpočtu [online]. [cit. 2017-04-20]. Dostupné z: https://ihned.cz/c3-40747310-000000_d-40747310-jak-vyrovnat-statni-rozpocet-bez-zvysovani-dani
36. Porodné [online]. [cit. 2017-04-20]. Dostupné z: <http://www.penize.cz/rodicovstvi/294558-porodne-2015-mate-na-nej-narok-prehled-kalkulacka-formulare#porodne>
37. Neziskové organizace [online]. [cit. 2017-04-20]. Dostupné z: <http://www.paratdnes.cz/2016/02/Hrozba-dnesni-spolecnosti-neziskovky-Stal-se-z-nich-nebezpecny-nastroj-v-rukou-politiku-a.html>
38. Odliv kapitálu z ČR [online]. [cit. 2017-04-20]. Dostupné z: <https://zpravy.tiscali.cz/zahranicni-investori-vysavaji-cesko-ze-zeme-odtekaji-stovky-miliard-271691>

Seznam příloh

Příloha A: Celkové příjmy a výdaje státního rozpočtu v letech 2010 až 2015

Příloha B: Vývoj průměrné hrubé mzdy v letech 2010 až 2015

Příloha C: Průměrné životní náklady

Příloha D: Vývoj daňových sazeb od roku 1993 do roku 2015

Příloha E: Celkový růst výdajů v letech 2010 až 2015

Příloha F: Celkové odvody ze zaměstnání a podíl šedé ekonomiky v letech 2010 až 2015

Příloha G: Vývoj inkasa DPPO v letech 2004 až 2015

Příloha A: Celkové příjmy a výdaje státního rozpočtu v letech 2010 až 2015Tabulka č. 1, www.monitor.statnipokladna.cz/2010 Výdaje státní rozpočtu 2010

Ministerstvo práce a sociálních věcí	476 344 409 770	41,178 %
Všeobecná pokladní správa	131 646 535 170	11,38 %
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	124 266 208 010	10,74 %
Ministerstvo dopravy ČR	63 726 988 830	5,508 %
Ministerstvo vnitra	59 464 344 500	5,14 %
Ministerstvo zemědělství	52 858 668 180	4,569 %
Ministerstvo obrany ČR	50 844 962 070	4,395 %
Státní dluh	48 740 767 890	4,213 %
Ministerstvo pro místní rozvoj	34 804 080 980	3 %
Ministerstvo spravedlnosti	20 917 589 650	1,808 %
Ministerstvo průmyslu a obchodu	17 031 938 860	1,472 %
Ministerstvo financí	16 712 959 580	1,444 %
Ministerstvo životního prostředí	14 838 924 370	1,282 %
Ministerstvo zdravotnictví	9 422 447 220	0,814 %
Ministerstvo kultury	7 706 358 500	0,666 %
Ministerstvo zahraničních věcí	6 362 897 570	0,55 %
Akademie věd ČR	5 026 579 830	0,43 %
Český úřad zeměměřický a katastrální	3 336 482 970	0,288 %
Správa státních hmotných rezerv	2 148 034 990	0,185 %
Grantová agentura ČR	1 988 598 030	0,171 %
Český statistický úřad	1 624 892 000	0,140 %
BIS	1 178 636 630	0,101 %
Poslanecká sněmovna ČR	1 120 306 000	0,0968 %
Úřad vlády ČR	683 749 310	0,059 %
Český telekomunikační úřad	561 873 510	0,0485 %
Nejvyšší kontrolní úřad	542 595 910	0,0469 %
Senát ČR	499 076 340	0,0431 %
Kancelář prezidenta republiky	378 178 880	0,0326 %
Státní úřad pro jadernou bezpečnost	351 899 950	0,0304 %
Operace státních finančních rezerv	261 745 860	0,02263 %
Národní bezpečnostní úřad	259 791 720	0,02246 %
Úřad průmyslového vlastnictví	170 421 170	0,01473 %
Český báňský úřad	169 264 470	0,01463 %
Úřad pro studium totalitních režimů	155 442 150	0,01344 %
Ústavní soud	154 377 110	0,01335 %
Úřad pro ochranu hospodářské soutěže	132 518 270	0,01146 %
Energetický regulační úřad	110 916 070	0,00959 %
Úřad pro ochranu osobních údajů	96 732 950	0,00836 %
Kancelář veřejného obhájce práv	79 008 240	0,00683 %
Rada pro rozhlasové a televizní vysílání	57 802 840	0,005 %
Technologická agentura ČR	14 477 380	0,00125 %

Tabulka č. 2, www.monitor.statnipokladna.cz/2010 Příjmy státního rozpočtu 2010

Daňové příjmy	863,859,198,990.00	86.3538 %
Kapitálové příjmy	2,718,608,420.00	0.2718 %
Nedaňové příjmy	30,011,834,900.00	3.0001 %
Přijaté transfery	103,781,844,810.00	10.3743 %

Tabulka č. 3, www.monitor.statnipokladna.cz/2011 Výdaje státního rozpočtu 2011

Ministerstvo práce a sociálních věcí	484,572,393,095.00	41.88927 %
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	138,959,133,137.00	12.01244 %
Všeobecná pokladní správa	134,436,825,094.00	11.62151 %
Státní dluh	55,633,280,057.00	4.80927 %
Ministerstvo vnitra	53,783,097,766.00	4.64933 %
Ministerstvo zemědělství	47,848,320,498.00	4.13629 %
Ministerstvo dopravy ČR	47,338,514,271.00	4.09222 %
Ministerstvo obrany ČR	45,708,219,416.00	3.95129 %
Ministerstvo průmyslu a obchodu	27,987,740,698.00	2.41942 %
Ministerstvo pro místní rozvoj	22,212,779,025.00	1.92020 %
Ministerstvo spravedlnosti	20,311,752,723.00	1.75587 %
Ministerstvo financí	16,495,473,345.00	1.42597 %
Ministerstvo životního prostředí	16,336,218,646.00	1.41220 %
Ministerstvo kultury	7,863,232,484.00	0.67974 %
Ministerstvo zdravotnictví	7,848,017,598.00	0.67843 %
Ministerstvo zahraničních věcí	5,872,076,786.00	0.50762 %
Akademie věd ČR	4,879,711,883.00	0.42183 %
Český úřad zeměměřický a katastrální	2,785,289,898.00	0.24078 %
Český statistický úřad	2,580,122,517.00	0.22304 %
Grantová agentura ČR	2,428,182,882.00	0.20991 %
Správa státních hmotných rezerv	2,017,257,118.00	0.17438 %
BIS	1,123,104,453.00	0.09709 %
Poslanecká sněmovna ČR	1,083,270,327.00	0.09364 %
Technologická agentura ČR	814,976,469.00	0.07045 %
Úřad vlády ČR	679,422,644.00	0.05873 %
Český telekomunikační úřad	587,253,196.00	0.05077 %
Nejvyšší kontrolní úřad	501,356,229.00	0.04334 %
Senát ČR	500,200,071.00	0.04324 %
Kancelář prezidenta republiky	329,638,831.00	0.02850 %
Státní úřad pro jadernou bezpečnost	322,301,545.00	0.02786 %

Operace státních finančních rezerv	251,167,873.00	0.02171 %
Národní bezpečnostní úřad	245,046,833.00	0.02118 %
Úřad pro ochranu hospodářské soutěže	192,380,897.00	0.01663 %
Úřad průmyslového vlastnictví	167,529,248.00	0.01448 %
Úřad pro ochranu osobních údajů	166,689,660.00	0.01441 %
Úřad pro studium totalitních režimů	151,213,335.00	0.01307 %
Ústavní soud	138,225,116.00	0.01195 %
Český báňský úřad	131,103,262.00	0.01133 %
Energetický regulační úřad	111,290,593.00	0.00962 %
Kancelář veřejného obhájce práv	79,292,019.00	0.00685 %
Rada pro rozhlasové a televizní vysílání	53,103,194.00	0.00459 %

Tabulka č. 4, www.monitor.statnipokladna.cz/2011 Příjmy státního rozpočtu 2011

Příjmy 2011		
Daňové příjmy	890,250,033,518.00	88.9919 %
Kapitálové příjmy	2,307,168,551.00	0.2306 %
Nedaňové příjmy	25,949,934,165.00	2.5940 %
Přijaté transfery	94,248,236,955.00	9.4213 %

Tabulka č. 5, www.monitor.statnipokladna.cz/2012 Výdaje státního rozpočtu 2012

Výdaje 2012	1 152 386 677 402	
Ministerstvo práce a sociálních věcí	496,758,176,722.00	43.106900 %
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	138,184,480,679.00	11.991156 %
Všeobecná pokladní správa	119,990,606,758.00	10.412356 %
Státní dluh	57,088,552,460.00	4.953941 %
Ministerstvo vnitra	53,509,978,931.00	4.643405 %
Ministerstvo zemědělství	51,068,863,892.00	4.431574 %
Ministerstvo obrany	42,935,481,567.00	3.725788 %
Ministerstvo dopravy	39,220,251,474.00	3.403393 %
Ministerstvo průmyslu a obchodu	34,575,111,654.00	3.000305 %
Ministerstvo spravedlnosti	20,645,438,154.00	1.791537 %
Ministerstvo pro místní rozvoj	20,240,336,075.00	1.756384 %
Ministerstvo financí	18,577,274,103.00	1.612069 %
Ministerstvo životního prostředí	16,574,441,241.00	1.438271 %
Ministerstvo kultury	8,499,459,287.00	0.737553 %
Ministerstvo zdravotnictví	5,991,561,256.00	0.519926 %
Ministerstvo zahraničních věcí	5,756,941,922.00	0.499567 %
Akademie věd České republiky	4,673,410,435.00	0.405542 %
Grantová agentura České republiky	2,960,552,435.00	0.256906 %
Český úřad zeměměřický a katastrální	2,753,079,145.00	0.238902 %

Správa státních hmotných rezerv	2,034,787,498.00	0.176572 %
Technologická agentura České republiky	1,898,575,137.00	0.164752 %
Český statistický úřad	1,205,632,544.00	0.104620 %
Bezpečnostní informační služba	1,085,946,502.00	0.094235 %
Poslanecká sněmovna Parlamentu	1,079,288,974.00	0.093657 %
Úřad vlády České republiky	688,348,273.00	0.059732 %
Český telekomunikační úřad	570,457,311.00	0.049502 %
Senát Parlamentu	489,457,508.00	0.042473 %
Nejvyšší kontrolní úřad	468,618,590.00	0.040665 %
Kancelář prezidenta republiky	359,176,253.00	0.031168 %
Generální inspekce bezpečnostních sborů	310,467,619.00	0.026941 %
Státní úřad pro jadernou bezpečnost	310,321,549.00	0.026929 %
<u>Operace státních finančních aktiv</u>	307,728,668.00	0.026704 %
Národní bezpečnostní úřad	245,052,936.00	0.021265 %
Úřad pro ochranu hospodářské soutěže	241,785,488.00	0.020981 %
Úřad pro ochranu osobních údajů	203,555,707.00	0.017664 %
Energetický regulační úřad	168,384,416.00	0.014612 %
Úřad průmyslového vlastnictví	167,544,856.00	0.014539 %
Ústav pro studium totalitních režimů	152,594,156.00	0.013242 %
Ústavní soud	131,019,012.00	0.011369 %
Český báňský úřad	126,142,636.00	0.010946 %
Kancelář veřejného ochránce práv	85,405,016.00	0.007411 %
Rada pro rozhlasové a televizní vysílání	52,388,563.00	0.004546 %

Tabulka č. 6,
www.monitor.statnipokladna.cz/2012 Příjmy
státního rozpočtu 2012

Příjmy 2012		
Daňové příjmy	912,278,176,506.00	86.7690 %
Kapitálové příjmy	2,674,544,930.00	0.2544 %
Nedaňové příjmy	32,541,582,520.00	3.0951 %
Přijaté transfery	103,892,565,353.00	9.8815 %

Tabulka č. 7, www.monitor.statnipokladna.cz/2013 Výdaje státního rozpočtu 2013

Kancelář prezidenta republiky	340,525,339.00	0.029027 %
Poslanecká sněmovna Parlamentu	1,025,420,285.00	0.087409 %
Senát Parlamentu	489,441,315.00	0.041721 %
Úřad vlády České republiky	678,277,520.00	0.057818 %
Bezpečnostní informační služba	1,162,156,580.00	0.099065 %
Ministerstvo zahraničních věcí	6,156,401,484.00	0.524785 %
Ministerstvo obrany	41,463,893,598.00	3.534474 %

Národní bezpečnostní úřad	295,754,732.00	0.025211 %
Kancelář veřejného ochránce práv	89,511,335.00	0.007630 %
Ministerstvo financí	18,902,560,982.00	1.611296 %
Ministerstvo práce a sociálních věcí	509,121,392,184.00	43.398629 %
Ministerstvo vnitra	54,619,752,313.00	4.655908 %
Ministerstvo životního prostředí	18,284,740,657.00	1.558632 %
Ministerstvo pro místní rozvoj	21,467,620,620.00	1.829947 %
Grantová agentura České republiky	3,231,735,069.00	0.275480 %
Ministerstvo průmyslu a obchodu	32,778,047,682.00	2.794073 %
Ministerstvo dopravy	34,668,979,515.00	2.955260 %
Český telekomunikační úřad	587,797,132.00	0.050105 %
Ministerstvo zemědělství	52,347,719,140.00	4.462235 %
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	138,442,836,424.00	11.801172 %
Ministerstvo kultury	10,481,670,410.00	0.893481 %
Ministerstvo zdravotnictví	7,368,732,591.00	0.628127 %
Ministerstvo spravedlnosti	21,283,383,902.00	1.814243 %
Úřad pro ochranu osobních údajů	128,731,470.00	0.010973 %
Úřad průmyslového vlastnictví	158,802,950.00	0.013537 %
Český statistický úřad	1,050,878,476.00	0.089579 %
Český úřad zeměměřický a katastrální	2,787,361,581.00	0.237601 %
Český báňský úřad	124,279,458.00	0.010594 %
Energetický regulační úřad	177,124,950.00	0.015099 %
Úřad pro ochranu hospodářské soutěže	210,745,483.00	0.017964 %
Ústav pro studium totalitních režimů	145,937,048.00	0.012440 %
Ústavní soud	137,310,483.00	0.011705 %
Akademie věd České republiky	4,467,336,332.00	0.380806 %
Rada pro rozhlasové a televizní vysílání	52,356,734.00	0.004463 %
Správa státních hmotných rezerv	2,180,813,134.00	0.185897 %
Státní úřad pro jadernou bezpečnost	322,184,992.00	0.027464 %
Generální inspekce bezpečnostních sborů	275,534,376.00	0.023487 %
Technologická agentura České republiky	2,603,070,222.00	0.221891 %
Nejvyšší kontrolní úřad	463,881,282.00	0.039542 %
Státní dluh	57,842,611,398.00	4.930632 %
Operace státních finančních aktiv	267,892,750.00	0.022836 %
Všeobecná pokladní správa	124,442,619,359.00	10.607763 %

Tabulka č. 8, www.monitor.statnipokladna.cz/2013 Příjmy státního rozpočtu 2013

Příjmy 2013		
Daňové příjmy	922,404,419,211.00	84.4798 %
Kapitálové příjmy	5,889,527,205.00	0.5394 %
Nedaňové příjmy	35,536,922,645.00	3.2547 %
Přijaté transfery	128,032,527,321.00	11.7261 %

Tabulka č. 9, www.monitor.statnipokladna.cz/2014 Výdaje státního rozpočtu 2014

Kancelář prezidenta republiky	350,998,207.00	0.028970 %
Poslanecká sněmovna Parlamentu	1,122,215,933.00	0.092622 %
Senát Parlamentu	470,786,398.00	0.038856 %
Úřad vlády České republiky	710,765,757.00	0.058663 %
Bezpečnostní informační služba	1,174,065,657.00	0.096901 %
Ministerstvo zahraničních věcí	6,030,230,726.00	0.497705 %
Ministerstvo obrany	41,069,410,236.00	3.389661 %
Národní bezpečnostní úřad	336,908,627.00	0.027807 %
Kancelář veřejného ochránce práv	101,543,822.00	0.008381 %
Ministerstvo financí	16,543,714,546.00	1.365434 %
Ministerstvo práce a sociálních věcí	519,682,710,666.00	42.891979 %
Ministerstvo vnitra	55,793,233,274.00	4.604891 %
Ministerstvo životního prostředí	34,830,085,654.00	2.874699 %
Ministerstvo pro místní rozvoj	20,216,267,627.00	1.668548 %
Grantová agentura České republiky	3,425,016,820.00	0.282684 %
Ministerstvo průmyslu a obchodu	37,352,427,450.00	3.082880 %
Ministerstvo dopravy	41,506,848,828.00	3.425765 %
Český telekomunikační úřad	622,939,475.00	0.051414 %
Ministerstvo zemědělství	48,611,539,412.00	4.012150 %
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	140,046,248,034.00	11.558708 %
Ministerstvo kultury	10,930,248,511.00	0.902127 %
Ministerstvo zdravotnictví	7,185,329,248.00	0.593041 %
Ministerstvo spravedlnosti	21,707,445,564.00	1.791623 %
Úřad pro ochranu osobních údajů	124,767,143.00	0.010298 %
Úřad průmyslového vlastnictví	164,328,233.00	0.013563 %
Český statistický úřad	1,156,710,297.00	0.095469 %
Český úřad zeměměřický a katastrální	2,826,372,821.00	0.233274 %
Český báňský úřad	125,645,550.00	0.010370 %
Energetický regulační úřad	194,074,123.00	0.016018 %
Úřad pro ochranu hospodářské soutěže	202,267,780.00	0.016694 %
Ústav pro studium totalitních režimů	151,474,002.00	0.012502 %
Ústavní soud	155,074,670.00	0.012799 %
Akademie věd České republiky	4,452,573,267.00	0.367493 %
Rada pro rozhlasové a televizní vysílání	53,530,107.00	0.004418 %
Správa státních hmotných rezerv	2,067,418,818.00	0.170634 %
Státní úřad pro jadernou bezpečnost	324,447,120.00	0.026778 %
Generální inspekce bezpečnostních sborů	282,333,266.00	0.023302 %
Technologická agentura České republiky	2,918,786,507.00	0.240902 %
Nejvyšší kontrolní úřad	435,440,953.00	0.035939 %
Státní dluh	55,894,684,709.00	4.613264 %
Operace státních finančních aktiv	205,233,301.00	0.016939 %
Všeobecná pokladní správa	130,052,010,022.00	10.733834 %

Tabulka č. 10, www.monitor.statnipokladna.cz/2014 Příjmy státního rozpočtu 2014

Příjmy 2014		
Daňové příjmy	952,517,612,783.00	84.0092 %
Kapitálové příjmy	4,947,112,846.00	0.4363 %
Nedaňové příjmy	41,956,169,327.00	3.7004 %
Přijaté transfery	134,405,012,954.00	11.8541 %

 Tabulka č. 11, www.monitor.statnipokladna.cz/2015 Výdaje státního rozpočtu 2015

Kancelář prezidenta republiky	371,062,516.00	0.028602 %
Poslanecká sněmovna Parlamentu	1,135,522,581.00	0.087528 %
Senát Parlamentu	490,468,571.00	0.037806 %
Úřad vlády České republiky	1,622,035,349.00	0.125030 %
Bezpečnostní informační služba	1,207,680,790.00	0.093090 %
Ministerstvo zahraničních věcí	6,510,421,101.00	0.501836 %
Ministerstvo obrany	47,342,010,527.00	3.649212 %
Národní bezpečnostní úřad	310,410,618.00	0.023927 %
Kancelář veřejného ochránce práv	111,559,090.00	0.008599 %
Ministerstvo financí	17,265,659,813.00	1.330870 %
Ministerstvo práce a sociálních věcí	533,422,050,437.00	41.117180 %
Ministerstvo vnitra	62,887,497,166.00	4.847487 %
Ministerstvo životního prostředí	39,038,701,120.00	3.009177 %
Ministerstvo pro místní rozvoj	28,615,288,911.00	2.205721 %
Grantová agentura České republiky	3,642,304,285.00	0.280756 %
Ministerstvo průmyslu a obchodu	47,103,897,859.00	3.630857 %
Ministerstvo dopravy	73,683,361,806.00	5.679653 %
Český telekomunikační úřad	685,717,268.00	0.052856 %
Ministerstvo zemědělství	48,286,414,815.00	3.722008 %
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	143,667,574,715.00	11.074168 %
Ministerstvo kultury	11,522,492,561.00	0.888176 %
Ministerstvo zdravotnictví	8,528,918,468.00	0.657425 %
Ministerstvo spravedlnosti	24,434,802,976.00	1.883481 %
Úřad pro ochranu osobních údajů	143,799,405.00	0.011084 %
Úřad průmyslového vlastnictví	167,002,505.00	0.012873 %
Český statistický úřad	914,308,862.00	0.070477 %
Český úřad zeměměřický a katastrální	2,882,335,587.00	0.222176 %
Český báňský úřad	130,768,903.00	0.010080 %
Energetický regulační úřad	217,981,962.00	0.016802 %
Úřad pro ochranu hospodářské soutěže	197,158,597.00	0.015197 %
Ústav pro studium totalitních režimů	159,492,769.00	0.012294 %
Ústavní soud	178,511,691.00	0.013760 %
Akademie věd České republiky	4,693,749,106.00	0.361803 %
Rada pro rozhlasové a televizní vysílání	55,788,451.00	0.004300 %

Správa státních hmotných rezerv	2,105,215,687.00	0.162274 %
Státní úřad pro jadernou bezpečnost	342,772,988.00	0.026422 %
Generální inspekce bezpečnostních sborů	270,490,913.00	0.020850 %
Technologická agentura České republiky	3,169,883,044.00	0.244341 %
Nejvyšší kontrolní úřad	472,924,502.00	0.036454 %
Státní dluh	53,193,699,830.00	4.100271 %
Operace státních finančních aktiv	262,807,548.00	0.020258 %
Všeobecná pokladní správa	125,877,042,644.00	9.702840 %

Tabulka č. 12, www.monitor.statnipokladna.cz/2015 Příjmy státního rozpočtu 2015

Příjmy 2015		
Daňové příjmy	1,002,131,032,235.00	81.1759 %
Kapitálové příjmy	7,910,996,867.00	0.6408 %
Nedaňové příjmy	38,594,328,600.00	3.1263 %
Přijaté transfery	185,880,987,357.00	15.0570 %

Příloha B: Vývoj průměrné hrubé mzdy v letech 2010 až 2015

Tabulka č. 13 Průměrná hrubá mzda

<i>Průměrná mzda v Kč</i>						
Ukazatel	rok	rok	rok	rok	rok	rok
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Veřejná správa, obrana, sociální zabezpečení	26,958	26,331	26,761	26,752	27,586	28,868
z toho: veřejná správa	26,697	25,571	26,143	25,841	26,634	27,773
z toho typ. hospod.: státní	29,065	27,615	27,860	28,057	29,243	30,746
komunální	22,810	23,255	23,999	23,272	23,666	24,388
činnosti pro společnost	28,533	28,045	28,232	28,970	29,895	31,639
z toho typ. hospod.: státní	28,542	28,046	28,221	28,972	29,891	31,652
Vzdělávání	23,030	23,720	24,389	24,853	25,314	25,734
z toho typ. hospod.: soukromý	24,656	25,052	24,309	25,146	26,949	27,123
státní	31,269	32,343	33,490	34,985	35,569	36,052
komunální	21,381	22,021	22,620	22,760	23,147	23,640
Zdravotní, sociální péče	24,338	24,838	25,103	25,084	25,532	26,776
z toho: zdravotní péče	26,063	26,658	26,994	26,999	27,480	28,892
z toho typ. hospod.: soukromý	24,458	25,310	26,368	25,975	26,528	26,948
státní	28,853	30,169	31,120	31,424	32,127	33,625
komunální	25,275	26,211	26,652	26,764	27,288	29,136
sociální péče	18,713	18,838	19,006	19,099	19,560	20,397
z toho typ. hospod.: státní	22,548	22,565	23,627	23,881	24,549	25,431
komunální	18,834	19,039	19,122	19,254	19,673	20,726
Kulturní, zábavní a sportovní činnosti	19,881	19,910	21,108	20,450	21,033	21,978

z toho: tvůrčí, umělecké a zábavní činnosti	20,050	20,138	21,057	21,503	21,950	22,792
činnosti knihoven, muzeí ap.	20,280	20,191	20,494	20,667	21,288	22,238
z toho typ. hospod.: státní	20,718	20,592	20,732	20,971	21,655	23,149
komunální	19,826	19,892	20,143	20,333	20,816	21,405
Zdroj dat: MPSV (22)						

Příloha C: Průměrné životní náklady

Tabulka č. 14

Průměrné měsíční nájemné	
Praha	13000
Mladá Boleslav	11000
Brno-město	9000
Děčín, Karviná	5000
Tachov, Sokolov, Teplice, Bruntál	5500
Jeseník	5900
Tábor, Plzeň	6000
Svitavy	6250

Zdroj: sReality.cz

Tabulka č. 15

Průměrné náklady na potraviny	
Pardubice	1531
Cheb	1519
Havlíčkův Brod	1522
Chrudim	1529
Benešov	1517
Hradec Králové	1450
Náchod	1454
Jeseník	1461
Domažlice	1477
Plzeň	1479

Zdroj: sReality.cz

Příloha D: Vývoj daňových sazeb od roku 1993 do roku 2015

Tabulka č. 16 Vývoj daňových sazeb 1993 - 2015

Daňové sazby	Základní sazba	Snížená sazba
1993 - 1994	23 %	5 %
1995 - 30.4. 2004	22 %	5 %
1.5. 2004 - 2007	19 %	5 %
2008 - 2009	19 %	9 %
2010 - 2011	20 %	10 %
2012	20 %	14 %
2013 - 2015	21 %	15 %

Zdroj: uctni-poral.cz, Vlastní zpracování

Příloha E: Celkový růst výdajů v letech 2010 až 2015

Tabulka č. 17 Celkové změny výdajů v letech 2010 až 2015

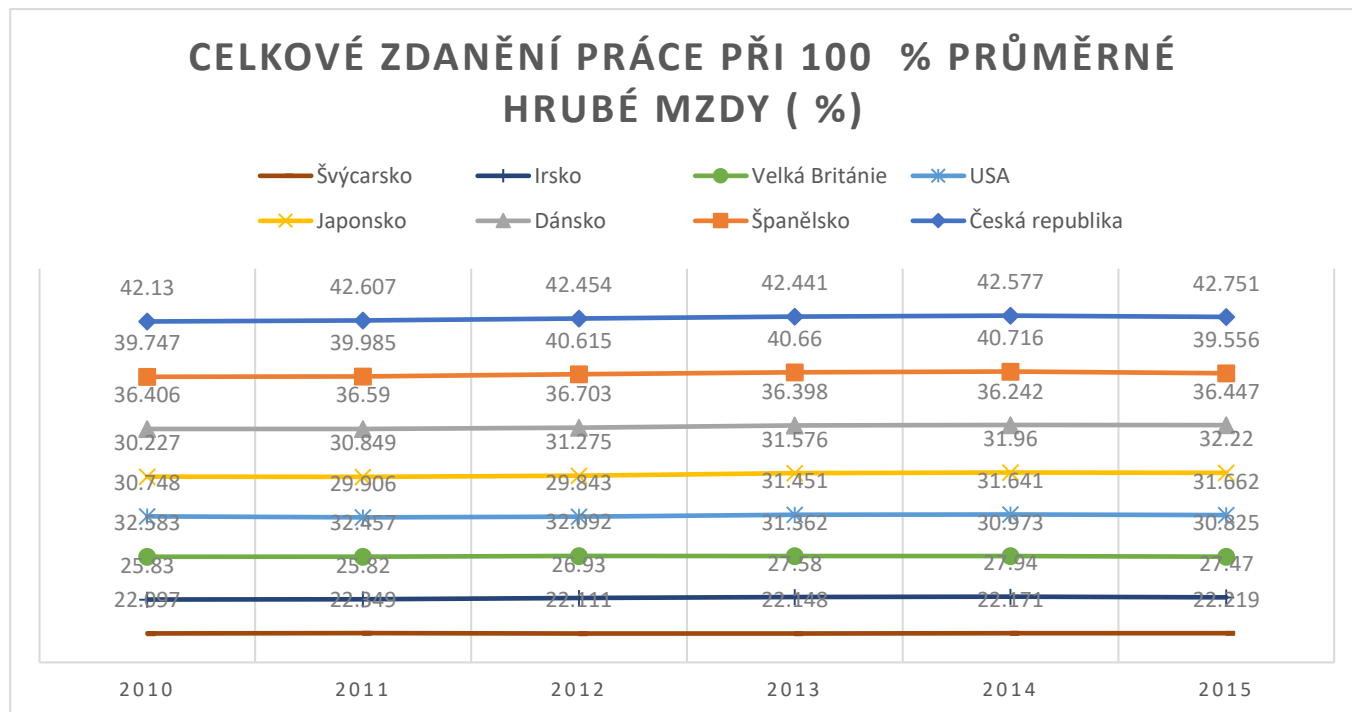
Instituce	Změna 2010 až 2015
Ministerstvo práce a sociálních věcí	57,077,640,667.00
Ministerstvo průmyslu a obchodu	30,071,958,999.00
Ministerstvo životního prostředí	24,199,776,750.00
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	19,401,366,705.00
Ministerstvo dopravy	9,956,372,976.00
Státní dluh	4,452,931,940.00
Ministerstvo kultury	3,816,134,061.00
Ministerstvo spravedlnosti	3,517,213,326.00
Ministerstvo vnitra	3,423,152,666.00
Technologická agentura České republiky	3,155,405,664.00
Grantová agentura České republiky	1,653,706,255.00
Úřad vlády České republiky	938,286,039.00
Ministerstvo financí	552,700,233.00
Ministerstvo zahraničních věcí	147,523,531.00
Český telekomunikační úřad	123,843,758.00
Energetický regulační úřad	107,065,892.00

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže	64,640,327.00
Národní bezpečnostní úřad	50,618,898.00
Úřad pro ochranu osobních údajů	47,066,455.00
Kancelář veřejného ochránce práv	32,550,850.00
Bezpečnostní informační služba	29,044,160.00
Ústavní soud	24,134,581.00
Poslanecká sněmovna Parlamentu	15,216,581.00
Ústav pro studium totalitních režimů	4,050,619.00
Operace státních finančních aktiv	1,061,688.00
Rada pro rozhlasové a televizní vysílání	-2,014,389.00
Úřad průmyslového vlastnictví	-3,418,665.00
Kancelář prezidenta republiky	-7,116,364.00
Senát Parlamentu	-8,607,769.00
Státní úřad pro jadernou bezpečnost	-9,126,962.00
Český báňský úřad	-38,495,567.00
Správa státních hmotných rezerv	-42,819,303.00
Nejvyšší kontrolní úřad	-69,671,408.00
Akademie věd České republiky	-332,830,724.00
Český úřad zeměměřický a katastrální	-454,147,383.00
Český statistický úřad	-710,583,138.00
Ministerstvo zdravotnictví	-893,528,752.00
Ministerstvo obrany	-3,502,951,543.00
Ministerstvo zemědělství	-4,572,253,365.00
Všeobecná pokladní správa	-5,769,492,526.00
Ministerstvo pro místní rozvoj	-6,188,792,069.00

Zdroj: Ministerstvo financí – www.monitor.statnipokladna.cz / Vlastní zpracování

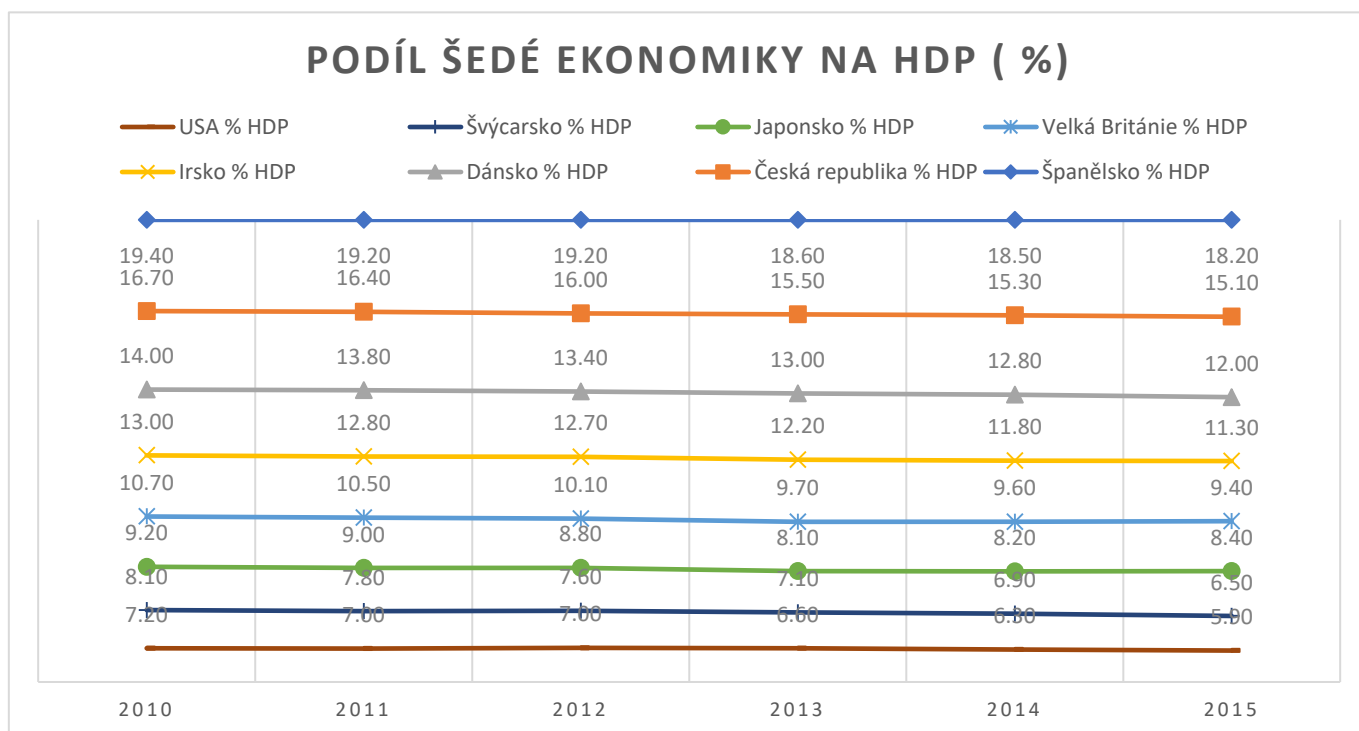
Příloha F: Celkové odvody ze zaměstnání a podíl šedé ekonomiky v letech 2010 až 2015

Graf č. 1 Celkové zdanění práce při 100 % průměrné hrubé mzdy

Zdroj: http://knoema.com/TABLE_I5/tax-database-table-i-5-average-personal-income-tax-and-social-security-contribution-rates-on-gross-l

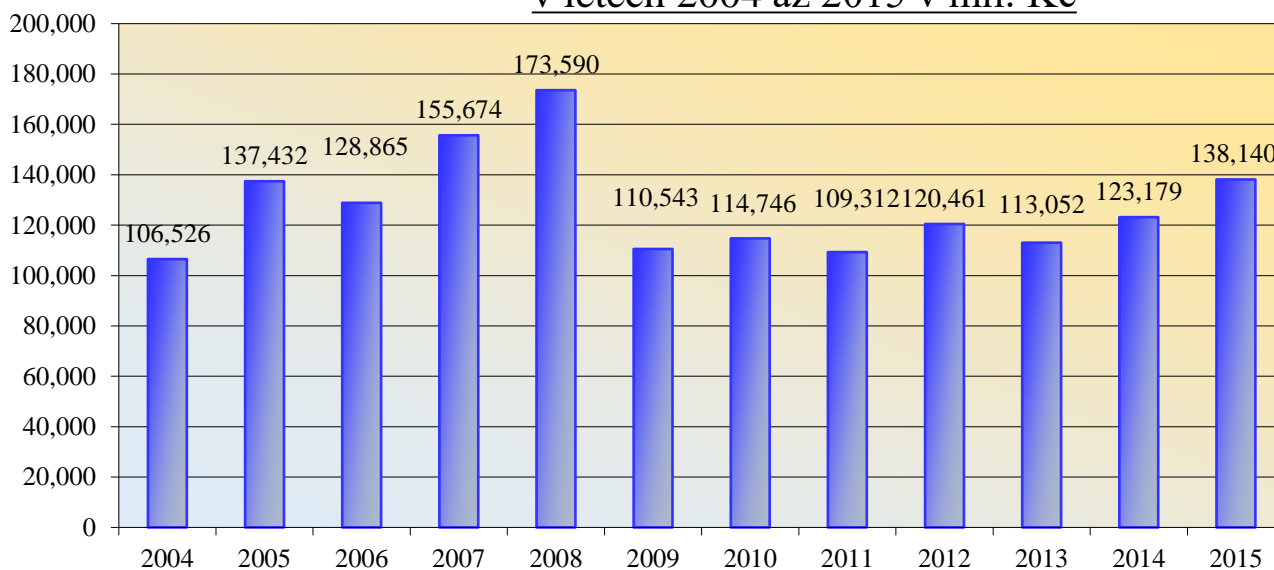
Graf č. 2 Podíl šedé ekonomiky na HDP

Zdroj: <http://knoema.com/SDSE2015/size-and-development-of-the-shadow-economy-of-31-european-and-5-other-oecd-countries-from-2003-to-20>

Příloha G: Vývoj inkasa DPPPO v letech 2004 až 2015

**Přehled vývoje inkasa daně z příjmů právnických osob
v letech 2004 až 2015 v mil. Kč**

Zdroj dat: <http://www.financnisprava.cz/cs/dane-a-pojistne/analyzy-a-statistiky/udaje-z-vyberu-dani>

Abstrakt

ONDRŤÍŠEK, T. *Úsporná opatření státního rozpočtu v letech 2010 až 2015*. Bakalářská práce. Cheb: Fakulta ekonomická ZČU v Plzni. 2017

Klíčová slova: Státní rozpočet, Hrubý domácí produkt, Lafferova křivka, Rahnova křivka, šedá ekonomika, celkové odvody ze zaměstnání

Předložená práce je zaměřena na vývoj příjmů a výdajů státního rozpočtu ve sledovaném období 2010 až 2015, řeší efektivitu vynaložených výdajů v rámci HDP, státního dluhu a výše důchodů a cílem této práce je navrhnout úsporná opatření, která zvýší příjmy a sníží výdaje státního rozpočtu. Při řešení problematiky úsporných opatření jsem využil volně dostupných statistik ze zahraničních webových stránek, které jsem následně spojil s metodikou Lafferovy a Rahnovy křivky a se svými, předem určenými, hypotézami, týkající se vlivu byrokracie, daňových sazeb, složitosti daňového systému a celkových odvodů ze zaměstnání na výkonost ekonomiky a podílu šedé ekonomiky. Ve své práci jsem potvrdil hypotézu, že celkové odvody ze zaměstnání a výše daňových sazeb má prokazatelný vliv na podíl šedé ekonomiky na HDP a dokázal jsem, že existuje prokazatelný vztah mezi nadměrnou byrokracií a výkoností ekonomiky. V případě úspory výdajů jsem se zaměřil na řešení, která by ušetřila několik desítek miliard korun. Hlavním přínosem této práce je fakt, že současný systém rostoucí byrokracie spolu s rostoucími daňovými sazbami, celkovými odvody ze zaměstnání a rostoucí neprůhlednost celého daňového systému má negativní vliv na výkonost české ekonomiky, na vysoký podíl šedé ekonomiky a tím i na celkovou neochotu řádně plnit daňové povinnosti.

Abstract

ONDŘÍŠEK, T. *Austerity measures of the Czech Republic state budget from 2010 to 2015*. Bachelor thesis. Cheb: Faculty of Economics ZČU in Pilsen. 2017

Keywords: State budget, Gross domestic product, Laffer curve, Rahn curve, Shadow economy, total income tax and social security contribution rates

The submitted thesis is focused on the development of the state budget's revenues and expenses during the period from 2010 to 2015 and deals with efficiency of the expenses incurred as a part of GDP, government debt and the value of nominal income and the goal is to propose the austerity measures that will increase revenues and decrease expenses of the state budget. While I was dealing with problem of the austerity measures I used freely available statistics from foreign websites that I connected to methodics of Laffer and Rahn curve and with my own hypotheses, concerning the influence of bureaucracy, tax rates and complexity of the tax system and the total incomes tax and social security contribution rates on the economic performance and the shadow economy. In my work I confirmed the hypothesis that the total income tax and social security contribution rates and the value of tax rates has demonstrable influence on the share of the shadow economy on GDP and I also proved that there exists demonstrable relation between the excessive bureaucracy and the economy performance. In case of the austerity measures I focused on solutions that would save billions of the Czech crowns. The main benefit of this bachelor thesis is the fact that the present system of growing bureaucracy along with the growing tax rates and the total income tax and the social security contribution rates and the growing opacity the whole tax system has negative influence on the Czech economy performance and on the high value of the shadow economy and it means it has negative influence on total reluctance to properly fulfill the tax obligations.